PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA

www.program-podezelja.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

KMETIJSKO-OKOLJSKA-PODNEBNA PLAČILA 2015-2020

Predhodno usposabljanje 2021

EKSRP

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

VSEBINA

1 UVOD 4

2 NAMEN UKREPA KOPOP 4

3 POGOJI IN ZAHTEVE ZA IZVAJANJE UKREPA KOPOP 4

3.1 Pogoji upravičenosti 5

3.1.1 Program aktivnosti 5

3.2 Splošni pogoji 6

3.3 Operacije 6

3.4 Območje izvajanja operacij 7

3.5 Trajanje obveznosti 7

3.6 Velikost površin 8

3.7 Sprememba površin, vključenih v obveznost 8

3.8 Povečanje površin, vključenih v obveznost 8

3.9 Kontrolni sistem 8

3.10 Spremembe nacionalne zakonodaje in zakonodaje EU 8

3.11 Višina plačil 9

3.12 Hramba dokumentacije 9

4 OPERACIJE UKREPA KOPOP, ZAPRTE ZA VSTOPE 9

4.1 Poljedelstvo in zelenjadarstvo 9

4.2 Hmeljarstvo 9

4.3 Sadjarstvo 10

4.4 Vinogradništvo 10

4.5 Trajno travinje I 10

4.6 Trajno travinje II 10

5 OPERACIJE UKREPA KOPOP, ODPRTE ZA VSTOPE 10

5.1 POSEBNI TRAVIŠČNI HABITATI 10

5.1.1 HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 30. 6. – obvezna zahteva 11

5.1.2 HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini – obvezna zahteva 12

5.1.3 HAB_MRVA Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva 12

5.1.4 HAB_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika – izbirna zahteva 13

5.2 TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV 13

5.2.1 MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15. 6. in 15. 9. – obvezna zahteva 14

5.2.2 MET_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika – obvezna zahteva 14

5.2.3 MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva 14

5.3 HABITATI PTIC VLAŽNIH EKSTENZIVNIH TRAVNIKOV 15

5.3.1 VTR_KOS: Košnja ni dovoljena pred 1. 8. – obvezna zahteva 15

5.3.2 VTR_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika – izbirna zahteva 15

5.4 STELJNIKI 16
5.5 VODNI VIRI 16
5.5.1 VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin – obvezna zahteva 17
5.5.2 VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih – obvezna zahteva 17
5.5.3 VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki – izbirna zahteva 18
5.5.4 VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) – izbirna zahteva 18
5.6 OHRANJANJE HABITATOV STRMIH TRAVNIKOV 18
5.7 GRBINASTI TRAVNIKI 18
5.8 REJA DOMAČIH ŽIVALI NA OBMOČJU POJAVLJANJA VELIKIH ZVERI 19
5.8.1 KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami 19
5.8.2 KRA_VARPA: Varovanje črede s pastirjem 19
5.8.3 KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi 20
5.9 PLANINSKA PAŠA 20
5.9.1 KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini 20
5.9.2 KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem 20
5.10 VISOKODEBELNI TRAVNIŠKI SADOVNJAKI 21
5.11 OHRANJANJE MEJIC 22
5.12 Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje 23
5.13 OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV, KI JIM GROZI GENSKA EROZIJA 24
5.12.1 GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin 24
5.12.2 GEN_SEME: Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin 26
6 POVZETEK PRVIH SPREMEMB UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020 29
7 POVZETEK DRUGIH SPREMEMB UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020 31
8 POVZETEK TRETJIH SPREMEMB UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020 33
9 POVZETEK ČETRTE SPREMEMBE UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020 35
10 POVZETEK ŠESTE in SEDME SPREMEMBE UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020 36
11 KORISTNE POVEZAVE 37
11.1 InStitucije 37
11.2 Predpisi 37
11.3 Aplikacije 37
11.4 PRP 2014–2020 37

1 UVOD

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014−2020 (v nadaljevanju: PRP 2014−2020) prinaša nove možnosti za črpanje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). V okviru PRP 2014−2020, ki ga je Evropska komisija uradno potrdila 13. 2. 2015, se je z letom 2015 začel izvajati tudi ukrep kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (v nadaljevanju: ukrep KOPOP), ki je nadomestil ukrep kmetijsko okoljskih plačil (v nadaljevanju: podukrepi KOP) iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007−2013.

Namesto dosedanjega paketnega pristopa, kjer je vsak od 24 podukrepov KOP vključeval več zahtev, ukrep KOPOP sestoji iz 19 operacij z obveznimi in izbirnimi zahtevami. Upravičenec, ki se odloči za vstop v katero izmed operacij ukrepa KOPOP, mora izvajati obvezne zahteve, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev posamezne operacije, če so v okviru posamezne operacije le-te na voljo.

Namen te brošure je zagotoviti informiranost javnosti v zvezi s ključnimi zahtevami in pogoji za izvajanje ter spremembami in dopolnitvami ukrepa KOPOP, kar je zlasti pomembno za tiste upravičence, ki so že vključeni ali pa se nameravajo vključiti v ta ukrep.

2 NAMEN UKREPA KOPOP

Ukrep KOPOP podpira kmetijstvo v njegovi okoljski funkciji in je namenjen ohranjanju in spodbujanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine, ustrezno gospodarjenje z vodami in upravljanje s tlemi ter blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam. Plačila spodbujajo izvajanje kmetijskih praks, ki presegajo obvezne standarde, to je običajno kmetijsko prakso. To niso dohodkovna plačila, ampak plačila za kritje dodatnih stroškov in izgube prihodka zaradi izvajanja nadstandardnih zahtev ukrepa KOPOP. S temi plačili se kmetu plačata delo in trud, ko kot skrbnik okolja s svojimi aktivnostmi poleg pridelave hrane, ohranja naravo, varuje vode in tla, vzdržuje krajino, zagotavlja pa tudi izvajanje družbeno pomembnih storitev in neblagovnih javnih dobrin.

Aktivnosti, ki se bodo izvajale in bodo prispevale k ohranjanju oz. izboljšanju stanja, so v ukrepu KOPOP definirane kot zahteve v okviru operacij.

Pravni podlagi za izvajanje ukrepa KOPOP sta 28. člen Uredbe 1305/2013/EU, PRP 2014–2020 in Uredba o ukrepih kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje in plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 16/16, z vsemi spremembami), (v nadaljevanju: uredba, ki ureja plačila za ukrep KOPOP).

3 POGOJI IN ZAHTEVE ZA IZVAJANJE UKREPA KOPOP

Ukrep KOPOP vključuje 19 operacij, znotraj katerih so obvezne in, kjer so na voljo, tudi izbirne zahteve. Upravičenec lahko na isti površini istočasno izvaja več operacij oz. zahtev, prevzete obveznosti ukrepa KOPOP (obvezne in izbirne zahteve) pa mora izvajati pet let. Dovoljene kombinacije operacij in zahtev ukrepa KOPOP so določene v uredbi, ki ureja plačila za ukrep KOPOP.

Novost ukrepa KOPOP je, da mora kmetijsko gospodarstvo (v nadaljevanju: KMG) imeti skupno najmanj 1 ha kmetijskih površin, sicer vstop v ta ukrep ni mogoč. Izjemi sta operaciji Ohranjanje mejic, ki je vezana na tekoči meter, in Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, ki je vezana na GVŽ.

Kmetijske rastline, za katere se lahko v okviru posamezne zahteve oz. operacije uveljavlja plačilo, so opredeljene v uredbi, ki ureja plačila za ukrep KOPOP, in Šifrantu vrst oz. skupin kmetijskih rastlin ter pomoči, ki je dostopen na spletnih straneh Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) ter Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: ARSKTRP).

Vsaka zahteva (obvezna in izbirna) je finančno ovrednotena. Plačila za posamezne zahteve so določena na osnovi modelnih kalkulacij, ki upoštevajo stroške za kritje vseh ali dela dodatnih stroškov oz. izpada dohodka

zaradi prevzetih obveznosti iz naslova ukrepa KOPOP. Upravičenci so za izvajanje zahtev, ki se nanašajo na ohranjanje naravovarstveno pomembnih travišč, vodnih virov in krajine, rejo avtohtonih pasem domačih živali in semensko pridelavo avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin, upravičeni do 100 % izračunane vrednosti za izgubo dohodka oz. dodatnih stroškov, ki nastanejo zaradi izvajanja posamezne zahteve. Za zahteve v okviru ostalih operacij pa je plačilo 60 % glede na izračunano višino plačila za te zahteve. V PRP 2007–2013 so plačila za vse podukrepe KOP krila 41 % izračunane vrednosti iz modelnih kalkulacij.

Ob vstopu v ukrep KOPOP je treba izpolnjevati **pogoje upravičenosti**. S prevzemom obveznosti pa mora upravičenec v obdobju trajanja obveznosti izpolnjevati tudi **splošne pogoje** za izvajanje ukrepa KOPOP in posamezne zahteve operacij, ki jih izbere, zahteve navzkrižne skladnosti in predpisano kmetijsko dejavnost (minimalno aktivnost), opredeljeno v predpisu, ki ureja sheme neposrednih plačil.

3.1 POGOJI UPRAVIČENOSTI

Ob vstopu v ukrep mora upravičenec izpolnjevati naslednje pogoje upravičenosti:
- imeti najmanj 1 ha kmetijskih površin na KMG;
- KMG mora biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev;
- imeti opravljen 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva (v nadaljevanju: PA).

Če pogoji upravičenosti niso izpolnjeni, KMG ne more vstopiti v ukrep KOPOP.

3.1.1 Program aktivnosti

Novost v ukrepu KOPOP je tudi PA, ki mora biti izdelan najpozneje na dan oddaje zahtevka za ukrep KOPOP. Z oddajo tega zahtevka se konča tudi izdelava PA. PA izdelajo izvajalci svetovanj v sodelovanju z upravičencem pred vstopom v ukrep KOPOP. Namen priprave PA je informirati in pravočasno usposobiti upravičence za izvajanje ukrepa KOPOP. Obenem se v PA definirajo vse aktivnosti in obveznosti ukrepa KOPOP, ki se bodo izvajale na KMG. Izdelava PA je za upravičenca brezplačna.

PA vsebuje glede na izbrane operacije oz. zahteve najmanj podatke o:
- KMG;
- nosilcu KMG;
- zemljiščih in živalih;
- izbranih operacijah oz. zahtevah;
- zasnovi kolobarja;
- analizi tal in gnojilnem načrtu za tiste GERK, na katerih se uporabljajo mineralna gnojila, zato morajo upravičenci analize tal in gnojilne načrte prinesti na izdelavo PA;
- vodenju evidenc uporabe organskih in mineralnih gnojil na KMG;
- načrtu ureditve pašnika in paše.

PA se izdela za KMG, razen za planino. Če pa ima KMG tudi planino, in se z njenimi površinami vključi v operacijo 15. Planinska paša, se za to planino izdela ločen PA, ki vsebuje vse prej naštete podatke.

Upravičenec mora PA dopolniti, če v letih po vstopu v ukrep KOPOP razširi obveznost na nove operacije oz. zahteve ali pridobi nove GERK. Če se upravičenec vključi v ukrep KOPOP in ukrep ekološko kmetovanje (v nadaljevanju: ukrep EK), se izdela en PA za oba ukrepa.

V zvezi z **analizo tal in gnojilnim načrtom** morajo upravičenci upoštevati naslednje:
- Gnojilni načrt mora biti petleten in izdelan na podlagi veljavne analize tal. Veljavna analiza tal za leto 2021 je analiza tal izdelana od 1. 1. 2018. Na gnojilnem načrtu mora biti naveden datum izdelave tega načrta in ne le datum, ko je bil natisnjen.
- Analiza tal mora biti izdelana vsaj za naslednje parametre: P, K in organska snov. Za travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna.

- Na analizi tal morajo biti navedeni vsi GERK, za katere je izdelana. Iz analize tal mora biti razvidno, kdo je le-to izdelal in datum analize tal. Obstoječe analize tal, ki so še veljavne, morajo vsebovati vse zgoraj navedene zahtevane podatke. V nasprotnem primeru jih je treba dopolniti z manjkajočimi podatki. Manjkajoče GERK na analizah tal lahko dopiše kmetijsko svetovalna služba, medtem ko manjkajoče parametre lahko dopolni le laboratorij, ki je izdelal prvotno analizo tal.
- Analize tal in gnojilnega načrta ni treba izdelati tistim KMG, ki se vključijo le v izvajanje operacij 7. Posebni travišči habitati, 8. Travišči habitati metuljev, 9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, 10. Steljniki in 17. Ohranjanje mejic.
- Ob izdelavi PA je treba posredovati podatke o gnojilnem načrtu, izdelanim na podlagi veljavne analize tal, ki vključuje podatke o vsebnosti P, K in organski snovi.
- Kopije analiz tal in gnojilnih načrtov je treba v fizični obliki ali kot skenogram poslati ARSKTRP ob oddaji zbirne vloge.
- Kot pripomoček pri jemanju vzorcev tal se uporabijo Navodila za odvzem vzorcev tal, namenjenih za kemijsko analizo, ki so dostopna na spletnih straneh MKGP, ARSKTRP in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

3.2 SPLOŠNI POGOJI

Upravičenec mora:
- v obdobju trajanja obveznosti vsako leto opraviti najmanj 4-urni program usposabljanja v zvezi s kmetijsko okoljsko podnebnimi vsebinami;
- v prvih treh letih trajanja obveznosti najmanj enkrat uporabiti storitev svetovanja, v okviru katere se mu svetuje glede pogojev in zahtev ter pravilnega izvajanja prevzetih kmetijsko okoljsko podnebnih obveznosti, razen če je v ukrep KOPOP vstopil v letu 2015, ko mora storitev svetovanja uporabiti najmanj enkrat v prvih štirih letih trajanja obveznosti (to je do konca leta 2018);
- ves čas trajanja obveznosti voditi predpisane evidence za ukrep KOPOP, na obrazcih evidenc, ki so dostopni na spletnih straneh MKGP in ARSKTRP;
- upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav.

KMG mora v primeru uporabe gnojil in fitofarmacevtskih sredstev voditi podatke o nabavi, porabi, oddaji, prejemu in zalogi posameznih vrst gnojil in fitofarmacevtskih sredstev za vse površine KMG. Ti podatki se vodijo na obrazcu evidence o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu in obrazcu evidence o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu, ki sta dostopna na spletnih straneh MKGP in ARSKTRP. Vodenje evidence o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu se šteje tudi za vodenje evidence uporabe organskih in mineralnih gnojil za tekoče koledarsko leto za potrebe izpolnjevanja zahtev navzkrižne skladnosti. Vodenje uporabe fitofarmacevtskih sredstev na obrazcu podatkov o uporabi fitofarmacevtskih sredstev pri ukrepu KOPOP pa se šteje tudi za vodenje evidence o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na prostem in v zavarovanih prostorih ter o uporabi obdelanega semena po GERK_PID in kulturah iz predpisa, ki ureja navzkrižno skladnost.

Predpisane evidence za ukrep KOPOP se vodijo na obrazcih MKGP v tiskani ali računalniški oz. elektronski obliki (program Excel). Kot izpolnjevanje pogoja se šteje tudi vodenje evidenc v elektronski obliki, ki bistveno ne odstopa od elektronske oblike predpisanih evidenc.

3.3 OPERACIJE

Ukrep KOPOP vključuje naslednje operacije:
1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo;
2. Hmeljarstvo;
3. Sadjarstvo;
4. Vinogradništvo;
5. Trajno travinje I;
6. Trajno travinje II;
7. Posebni travišči habitati;
8. Travišči habitati metuljev;
9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov;

10. Steljniki;
11. Vodni viri;
12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov;
13. Grbinasti travniki;
14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri;
15. Planinska paša;
16. Visokodebelni travniški sadovnjaki;
17. Ohranjanje mejic;
18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje;
19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

3.4 OBMOČJE IZVAJANJA OPERACIJ

Določene operacije se lahko izvajajo na območju celotne Slovenije in prispevajo k varovanju okolja nasploh, nekatere operacije pa se lahko izvajajo le na omejenih območjih, ki so problematična z vidika onesnaževanja kmetijskega izvora, to so prispevna območja vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda (v nadaljevanju: NUV) ter območjih, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti (ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov – HAB, traviščnih habitatov metuljev – MET in steljnikov – STE, območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov – VTR, območje pojavljanja medveda in volka – MV, območja mejic – MEJ). Za ta območja so izdelane grafične evidence (grafični sloji). Informacija o tem, ali površine KMG ležijo v zgoraj omenjenih območjih, se lahko za posamezno KMG preveri na spletni strani ARSKTRP, kjer so objavljeni vnaprej pripravljeni obrazci (t.i. predtisk), grafični sloji teh območij pa so razvidni tudi iz spletnega pregledovalnika (Javni pregledovalnih grafičnih podatkov MKGP), dostopnega na spletnih straneh MKGP ali pa bodo upravičenci to izvedeli najpozneje ob vnosu PA. Območja so opredeljena tudi v uredbi, ki ureja plačila za ukrep KOPOP.

Določene operacije so glede na to, na katerih območjih ležijo posamezna zemljišča, med seboj povezane. V tem primeru se upravičenci lahko v take operacije vključijo le, če izvajajo vse obvezne zahteve povezanih operacij.

3.5 TRAJANJE OBVEZNOSTI

Upravičenec se z vstopom v ukrep KOPOP obveže, da bo na KMG ta ukrep izvajal ves čas trajanja obveznosti, to je **najmanj pet let.** Med trajanjem obveznosti ukrepa KOPOP zamenjava ene operacije oz. zahteve z drugo operacijo oz. zahtevo ni dovoljena.

V vse operacije in zahteve **ukrepa KOPOP je bilo mogoče vstopiti le v letih 2015 in 2016**. V zahtevi Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino in Opustitev uporabe insekticidov znotraj operacije Vinogradništvo je bilo mogoče vstopiti le v letu 2016.

V operacije Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, Steljniki, Vodni viri, Ohranjanje habitatov strmih travnikov, Grbinasti travniki, Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri, Planinska paša, Visokodebelni travniški sadovnjaki in zahtevo Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin znotraj operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, pa je bilo mogoče vstopiti v obdobju 2015–2020. V zahtevi Varovanje črede s pastirjem znotraj operacije Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri in Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin znotraj operacije Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, je bilo mogoče vstopiti v obdobju 2016–2020 in v operacijo Ohranjanje mejic v obdobju 2017–2020. V operacijo Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje, je bilo mogoče vstopiti v letih 2019–2020. V letu 2021 so mogoči novi vstopi v naslednje operacije:
7. Posebni traviščni habitati;
8. Traviščni habitati metuljev;
9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov;
10. Steljniki;
11. Vodni viri;
12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov;

13. Grbinasti travniki;
14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri;
15. Planinska paša;
16. Visokodebelni travniški sadovnjaki;
17. Ohranjanje mejic;
18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje;
19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija.

Odstopanja od petletne obveznosti so dovoljena le v naslednjih primerih:

- če se v obdobju trajanja obveznosti celotno zemljišče oz. del zemljišča, na katero se nanaša obveznost, ali KMG prenese na drugo KMG, ki lahko prevzame to obveznost ali pa obveznost preneha veljati, vračilo že prejetih sredstev pa se ne zahteva;
- zaradi višje sile ali izjemnih okoliščin, kot npr. smrt upravičenca, huda naravna nesreča, pogin domačih živali ipd.

Primeri višje sile ali izjemnih okoliščin in odstopanj so natančneje navedeni v uredbi, ki ureja plačila za ukrep KOPOP. Po zaključku petletne obveznosti bo mogoče letno podaljšanje izvajanja posamezne operacije, podaljšati pa bo mogoče le celotno obveznost.

3.6 VELIKOST POVRŠIN

Najmanjša površina kmetijske parcele za izvajanje posamezne zahteve v okviru operacij ukrepa KOPOP je 0,1 ha. Na KMG mora biti v posamezno zahtevo v okviru operacij ukrepa KOPOP vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin, razen če za posamezne operacije ni drugače določeno.

3.7 SPREMEMBA POVRŠIN, VKLJUČENIH V OBVEZNOST

Obseg površine, vključene v obveznost, se lahko med leti spreminja za največ 10 % glede na vstopno površino, ki je opredeljena v uredbi, ki ureja plačila za ukrep KOPOP.

3.8 POVEČANJE POVRŠIN, VKLJUČENIH V OBVEZNOST

Obseg površin KMG se v času trajanja obveznosti lahko poveča. Zaradi povečanja površin KMG se lahko obstoječa obveznost razširi, pri čemer se upošteva čas trajanja obstoječe obveznosti, ali pa se lahko obstoječa obveznost nadomesti z novo petletno obveznostjo. Enako velja v primerih, kadar se v okviru KMG poveča površina za katero je prevzeta obveznost. Upravičenec lahko površine, vključene v obveznost, poveča za več kot 10 %, vendar največ za 20 % oz. dva ha, glede na vstopno površino, pri čemer se upošteva dovoljen obseg povečanja površin, ki je ugodnejši za upravičenca, njegova obveznost iz prvega leta petletne obveznosti pa se nadaljuje. Upravičenec lahko površine, vključene v obveznost, poveča tudi za več kot 20 % oz. dva ha glede na vstopno površino, pri čemer se obstoječa obveznost nadomesti z novo petletno obveznostjo za celoten obseg površin, ki vključuje obstoječe in povečane površine. Pri tem je treba upoštevati, da upravičenec obveznost, prevzeto v letu 2015, lahko nadomestil z novo petletno obveznostjo le v letu 2016. Obveznosti operacij, v katere je mogoče vstopiti v obdobju 2016–2020 ali 2017–2020, je bilo mogoče nadomestiti z novo petletno obveznostjo v katerem koli letu trajanja obveznosti.

3.9 KONTROLNI SISTEM

Integrirani administrativni in kontrolni sistem (IAKS), vključno s kontrolo navzkrižne skladnosti in kontrolo izvajanja obveznosti za ukrep KOPOP, izvaja ARSKTRP v skladu z relevantnimi EU in nacionalnimi predpisi.

3.10 SPREMEMBE NACIONALNE ZAKONODAJE IN ZAKONODAJE EU

V primeru sprememb nacionalne zakonodaje in zakonodaje EU se obstoječe obveznosti za ukrep KOPOP uskladijo s temi spremembami. Če upravičenec take prilagoditve ne sprejme, njegova obveznost izvajanja ukrepa KOPOP preneha, pri čemer mu prejetih sredstev za obdobje, ko je obveznost veljala, ni treba vrniti.

3.11 VIŠINA PLAČIL

Za ukrep KOPOP je v obdobju 2014−2020 namenjenih slabih 206,5 milijona evrov. Letna višina plačil za posamezne zahteve je navedena pri opisu teh zahtev.

Vse zahteve so finančno ovrednotene in s kombinacijo posameznih obveznih in izbirnih zahtev znotraj operacije in med operacijami lahko upravičenec na isti površini prejme največ 600 evrov/ha letno za njivske površine, 900 evrov/ha letno za trajne nasade oz. 450 evrov/ha letno za ostale površine (trajno travinje, mejice) oz. 200 evrov/GVŽ letno. Če pri dovoljenih kombinacijah prihaja do istovrstnih stroškov, je plačilo za take kombinacije nižje, saj so istovrstni stroški v plačilu upoštevani samo enkrat.

Z namenom preprečitve dvojnih plačil s I. stebrom so bile pri ukrepu KOPOP upoštevane primerljive oz. podobne kmetijske prakse, ki se izvajajo v okviru diverzifikacije za namen zelene komponente. Plačila za te zahteve KOPOP zato vključujejo samo dodatne stroške in izgubo dohodka za aktivnosti, ki presegajo kmetijske prakse diverzifikacije. Za zahteve KOPOP, katerih aktivnosti so enake praksam zelene komponente v okviru površin z ekološkim pomenom, bodo upravičenci prejeli plačila le za površine, ki presegajo zahtevan minimalni skupni obseg površin z ekološkim pomenom. Preprečitev dvojnih plačil je podrobneje določena v uredbi, ki ureja plačila za ukrep KOPOP.

3.12 HRAMBA DOKUMENTACIJE

Upravičenci morajo na KMG pet let po zadnji pridobitvi plačila za ukrep KOPOP hraniti vse račune o nakupu (npr. gnojil, sredstev za varstvo rastlin, feromonskih vab, sadilnega materiala ipd.), razne deklaracije (npr. za gnojila, sredstva za varstvo rastlin, feromonske vabe ipd.), pogodbe z izvajalci raznih storitev (npr. za mehansko zatiranje plevelov, konzervirajočo obdelavo ipd.), račune za opravljene storitve s strani strojnega krožka (npr. za mehansko zatiranje plevelov, konzervirajočo obdelavo ipd.), vse zahtevane evidence in drugo dokumentacijo (npr. dokazilo, da so pastirski psi cepljeni, uradne etikete, etikete ali potrdila dobavitelja semenskega materiala ipd.).

4 OPERACIJE UKREPA KOPOP, ZAPRTE ZA VSTOPE

Od leta 2017 niso mogoči vstopi v naslednje operacije:

4.1 POLJEDELSTVO IN ZELENJADARSTVO

Obvezni zahtevi:
- POZ_KOL: Petletni kolobar;
- POZ_NMIN: Nmin analiza;

Izbirne zahteve:
- POZ_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak.
- POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje);
- POZ_FFSM: Uporaba protiinsektnih mrež;
- POZ_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih;
- POZ_MEHZ: Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov;
- POZ_KONZ: Konzervirajoča obdelava tal;
- POZ_ZEL: Ozelenitev njivskih površin;
- POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki.

4.2 HMELJARSTVO

Obvezni zahtevi:
- HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru;
- HML_NMIN: Nmin analiza.

Izbirne zahteve:
- HML_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak;
- HML_KOMP: Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja;
- HML_BIOV: Uporaba biorazgradljivih vrvic.

4.3 SADJARSTVO

Obvezna zahteva:
- SAD_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov.

Izbirne zahteve:
- SAD_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi;
- SAD_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije;
- SAD_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi);
- SAD_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino.

4.4 VINOGRADNIŠTVO

Obvezna zahteva:
- VIN_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov.

Izbirne zahteve:
- VIN_EKGN: Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi;
- VIN_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami);
- VIN_INSK: Opustitev uporabe insekticidov;
- VIN_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino;
- VIN_MEDV: Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino.

4.5 TRAJNO TRAVINJE I

Obvezna zahteva:
- TRZ_I_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika.

Izbirne zahteve:
- TRZ_I_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak;
- TRZ_I_MRVA: Spravilo mrve s travinja;
- TRZ_I_OSIL: Opustitev silaže.

4.6 TRAJNO TRAVINJE II

Obvezna zahteva:
- TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže.

Izbirni zahtevi:
- TRZ_II_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika;
- TRZ_II_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak.

5 OPERACIJE UKREPA KOPOP, ODPRTE ZA VSTOPE

5.1 POSEBNI TRAVIŠČNI HABITATI

Operacija Posebni travišči habitati se izvaja na ekološko pomembnih območjih posebnih travišči habitatov, kjer se pojavljajo prostoživeče živalske in rastlinske vrste in habitatni tipi, katerih stanje ohranjenosti je neposredno odvisno od izvajanja (ne)ustrezne kmetijske rabe. Namenjena je ohranjanju

kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst območij Natura 2000, vezanih na travnike (npr. rastline, metulji, ptice ipd.) in travnikov, ki so vrstno raznoliki in pestri. Operacija se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«.

Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije. Izbirni zahtevi je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezni zahtevi.

Če se plačilo za zahteve te operacije uveljavlja za del GERK oz. poljino, mora biti ta večja ali enaka 0,3 ha.

5.1.1 HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 30. 6. – obvezna zahteva

Pri izvajanju obvezne zahteve HAB_KOS je raba (košnja in paša) dovoljena od vključno:

- 20. 5. tekočega leta na območju slovenske Istre;
- 30. 5. tekočega leta na območjih Bela Krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Boletina – velikonočnica, Črete, Dobličica, Dobrava – Jovsi, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Goriška brda, Haloze – vinorodne, Kožbana, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Kras 1, Lahinja, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mirna, Mura, Nanoščica, Osrednje Slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Soča z Volarjo, Trnovski gozd – Nanos 1, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar, Vrbina in Vrhoveljska planina;
- 10. 6. tekočega leta na območjih Belški potok, Bled – Podhom, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Ljubljansko barje, Mišja dolina, Notranjski trikotnik 1, Polhograjsko hribovje, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Sava Medvode – Kresnice, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje Struge pri Suhadolah;
- 20. 6. tekočega leta na območjih Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Bohor, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 2, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak;
- 30. 6. tekočega leta na območjih Breginjski stol, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec ter na območjih mokrotnih travnikov Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobariško blato, Krimsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina.

Če se izvaja košnja, je spravilo travinja obvezno. Mulčenje ni dovoljeno čez vse leto.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila:
  - 238,20 evra/ha letno na območjih Bela krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Bohor, Dobličica, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Haloze – vinorodne, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Ličenca pri Poljčanah, Ljubljansko barje, Marindol, Mura, Notranjski trikotnik 1, Notranjski trikotnik 2, Osrednje slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Sava Medvode – Kresnice, Trnovski gozd – Nanos 1 in Vrbina (v nadaljevanju: HAB1);
  - 255,90 evra/ha letno na območjih mokrotnih travnikov Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobariško blato, Krimsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina (v nadaljevanju: HABM);
  - 157,50 evra/ha letno na območjih Banjšice, Belški potok, Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Boletina – velikonočnica, Breginjski stol, Čemšeniška planina, Češeniške gmajne z Rovščico, Črete, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Dobrava – Jovsi, Goriška brda, Gorjanci – Radoha, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe, Karavanke, Kočevsko, Kozjansko, Kožbana, Kras 1, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Lahinja, Menina, Mirna, Mišja dolina, Mrzlica, Nanoščica, Notranjski trikotnik 3, Pohorje, Polhograjsko hribovje,

Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ratitovec, Razbor, Ribniška dolina, Rinža, slovenska Istra, Soča z Volarjo, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos 2, Trnovski gozd – Nanos 3, Vejar, Vitanje – Oplotnica, Vrhoveljska planina, Vzhodni Kozjak, Zadnje Struge pri Suhadolah in Zahodni Kozjak (v nadaljevanju: HAB2).

Plačilo znaša pri kombinaciji obvezne zahteve HAB_KOS z:

- operacijo KRA_S50: 53,10 evra/ha letno na območjih HAB1 in HAB2;
- operacijo KRA_GRB: 81,60 evra/ha letno na območjih HAB1 in HAB2 ter 103,10 evra/ha letno na območjih HABM;
- ukrepom EK – plačila za preusmeritev v prakse in metode: 25 evrov/ha letno na območjih HAB1 in HAB2 ter 25 evrov/ha letno na območjih;
- ukrepom EK – plačila za ohranitev praks in metod: 102,10 evra/ha letno na območjih HAB1, 25 evrov/ha letno na območjih HAB2 in 128,10 evra/ha letno na območjih HABM.

Če površina GERK leži v datumsko dveh različnih slojih, se za cel GERK upošteva, da leži v sloju, ki se nanaša na kasnejši datum.

5.1.2 HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini – obvezna zahteva

Pri izvajanju obvezne zahteve HAB_ORGG uporaba mineralnih gnojil ni dovoljena, letni vnos dušika iz organskih gnojil pa ne sme preseči 40 kg/ha. Na območjih HABM se zahteva lahko izvaja tudi z opustitvijo gnojenja z dušikom iz organskih gnojil.

Na KMG je treba hraniti deklaracije nabavljenih gnojil in račune, iz katerih je razviden nakup vrste gnojil.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK, pri čemer prepoved uporabe mineralnih gnojil in omejitev ali opustitev vnosa dušika iz organskih gnojil velja na celem GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila – plačilo se dodeli v dveh višinah, in sicer za:
  - omejitev gnojenja z dušikom iz organskih gnojil (v nadaljevanju: plačilo HAB_ORGG1): 25,60 evra/ha letno na območjih HAB1, HAB2 in HABM;
  - opustitev gnojenja z dušikom iz organskih gnojil (v nadaljevanju: plačilo HAB_ORGG2): 50,80 evra/ha letno na območjih HABM.

Na območjih HAB1 in HAB2 višina plačila HAB_ORGG1 pri kombinaciji obvezne zahteve HAB_ORGG z operacijama KRA_S50 in KRA_GRB ter ukrepom EK znaša 25,60 evra/ha letno.

Pri kombinaciji obvezne zahteve HAB_ORGG z operacijo KRA_GRB in ukrepom EK na območjih HABM znaša višina plačila HAB_ORGG1 25,60 evra/ha letno in višina plačila HAB_ORGG2 50,80 evra/ha letno.

5.1.3 HAB_MRVA Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva

Pri izvajanju izbirne zahteve HAB_MRVA se pokošena trava pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave ni dovoljeno. Na KMG povijanje trave s folijo (baliranje) ni dovoljeno.

- Obseg: vse površine trajnega travinja.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 7,10 evra/ha letno na območjih HAB1, HAB2 in HABM; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji z ukrepom EK.

5.1.4 HAB_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika – izbirna zahteva

V okviru izvajanja izbirne zahteve HAB_NPAS se v tekočem letu na GERK, katerega površina je večja ali enaka 0,3 ha, pusti nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine GERK. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena. Ta nepokošeni pas se mora v naslednjem letu pokositi od vključno:

- 20. 5. na območju slovenske Istre;
- 30. 5. na območjih Bela Krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Boletina – velikonočnica, Črete, Dobličica, Dobrava - Jovsi, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Goriška brda, Haloze – vinorodne, Kožbana, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Kras 1, Lahinja, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mirna, Mura, Nanoščica, Osrednje Slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Soča z Volarjo, Trnovski gozd – Nanos 1, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar, Vrbina in Vrhoveljska planina;
- 10. 6. na območjih Belški potok, Bled – Podhom, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Ljubljansko barje, Mišja dolina, Notranjski trikotnik 1, Polhograjsko hribovje, Radensko polje –Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Sava Medvode – Kresnice, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje Struge pri Suhadolah;
- 20. 6. na območjih Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Bohor, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 2, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak;
- 30. 6. na območjih Breginjski stol, Julijske Alpe, Kamniško – Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec ter na območjih mokrotnih travnikov (Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobariško blato, Krimsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina).

Obvezno je spravilo travinja s površine nepokošenega pasu. Če je površina GERK 10 ha ali več, se strnjen nepokošeni pas lahko pokosi v dveh ali več delih. Nepokošeni pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha.

Na KMG je treba hraniti skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati, pri čemer nepokošeni pas ne sme biti na istem delu GERK dve leti zaporedoma.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja posebnih traviščnih habitatov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 67,90 evra/ha letno na območjih HAB1, HAB2 in HABM; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.2 TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV

Operacija Traviščni habitati metuljev se izvaja na ekološko pomembnih območjih, kjer se pojavljata dve zelo ogroženi kvalifikacijski Natura 2000 vrsti metuljev – strašničin mravljiščar (*Maculinea teleius*) in temni mravljiščar (*Maculinea nausithous*). Namenjena je spodbujanju izvajanja kmetijske prakse, ki je prilagojena ekološkim zahtevam teh dveh vrst metuljev in omogoča njuno dolgoročno ohranjanje in varovanje. Operacija se izvaja na trajnem travinju, na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«.

Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi izbirno zahtevo te operacije. Izbirno zahtevo je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi.

Če se plačilo za zahteve te operacije uveljavlja za del GERK oz. poljino, mora biti ta večja ali enaka 0,3 ha.

5.2.1 MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15. 6. in 15. 9. – obvezna zahteva

V okviru izvajanja obvezne zahteve MET_KOS je raba (košnja in paša) na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev prepovedana od vključno 15. 6. do vključno 15. 9. tekočega leta. Pri tem velja popolna prepoved gnojenja in mulčenja čez vse leto. Če se izvaja košnja, je spravilo travinja obvezno.

Na KMG je treba hraniti račune o nakupu gnojil.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja traviščnih habitatov metuljev.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 329,79 evra/ha letno na območjih Cerovec, Dolina Vipave, Dravinja s pritoki, Goričko, Haloze – vinorodne, Javorniki – Snežnik, Libanja, Ličenca pri Poljčanah, Ljubljansko barje, Mura, Notranjski trikotnik, osrednje Slovenske gorice, Reka, Trnovski gozd – Nanos, Volčeke (v nadaljevanju: MET1) in 160,24 evra/ha letno na drugih območjih (v nadaljevanju: MET2).

Plačilo znaša pri kombinaciji obvezne zahteve MET_KOS z:
- operacijo KRA_S50: 88,13 evra/ha letno;
- operacijo KRA_GRB: 120,18 evra/ha letno;
- ukrepom EK – plačila za preusmeritev v prakse in metode: 70 evrov/ha letno na območjih MET1 in 65 evrov/ha letno na območjih MET2;
- ukrepom EK – plačila za ohranitev praks in metod: 200 evrov/ha letno na območjih MET1 in 65 evrov/ha letno na območjih MET2.

5.2.2 MET_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika – obvezna zahteva

V okviru izvajanja obvezne zahteve MET_NPAS se v tekočem letu na GERK, katerega površina je večja ali enaka 0,3 ha, pusti nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine GERK. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena. Ta nepokošeni pas se mora v naslednjem letu pokositi po 15. 9., pri čemer je obvezno spravilo travinja s površine tega pasu. Če je površina GERK 10 ha ali več, se strnjen nepokošeni pas lahko pokosi v dveh ali več delih. Nepokošeni pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha.

Na KMG je treba hraniti skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati, pri čemer nepokošeni pas ne sme biti na istem delu GERK dve leti zaporedoma.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja traviščnih habitatov metuljev.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 54,10 evra/ha letno; enako plačilo pa velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.2.3 MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva

Pri izvajanju izbirne zahteve ME_MRVA se pokošena trava pospravi v obliki mrve. Siliranje pokošene trave ni dovoljeno. Na KMG povijanje trave s folijo (baliranje) ni dovoljeno.

- Obseg: vse površine trajnega travinja.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja traviščnih habitatov metuljev.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 8,10 evra/ha letno; enako plačilo pa velja tudi pri kombinaciji z ukrepom EK.

5.3 HABITATI PTIC VLAŽNIH EKSTENZIVNIH TRAVNIKOV

Operacija Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov se izvaja na območjih Natura 2000, kjer se pojavljajo ptice vlažnih ekstenzivnih travnikov. Namenjena je varovanju travniških ptic, ki gnezdijo na tleh. Operacija se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«.

Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi izbirno zahtevo te operacije. Izbirno zahtevo je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo.

Če se plačilo za zahteve te operacije uveljavlja za del GERK oz. poljino, mora biti ta večja ali enaka 0,3 ha.

5.3.1 VTR_KOS: Košnja ni dovoljena pred 1. 8. – obvezna zahteva

V okviru izvajanja obvezne zahteve VTR_KOS na območju pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov je košnja dovoljena od vključno 1. 8. tekočega leta. Pri tem velja popolna prepoved gnojenja, mulčenja in paše čez vse leto. Košnjo je treba izvajati od enega roba travnika do drugega ali od sredine travnika navzven. Obvezno je spravilo travinja.

Na KMG je treba hraniti račune o nakupu gnojil in skice travnika z vrisanim načinom (smerjo) košnje.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: območja pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 349,99 evra/ha letno na območjih dolina Reke, Ljubljansko barje, Planinsko polje, Snežnik – Pivka (v nadaljevanju: VTR1) in 223,10 evra/ha letno na drugih območjih (v nadaljevanju: VTR2).

Plačilo znaša pri kombinaciji obvezne zahteve VTR_KOS z:
- operacijo KRA_S50: 131,80 evra/ha letno;
- operacijo KRA_GRB: 172,38 evra/ha letno;
- ukrepom EK – plačila za preusmeritev v prakse in metode: 90,20 evra/ha letno na območjih VTR1 in 85,20 evra/ha letno na območjih VTR2;
- ukrepom EK – plačila za ohranitev praks in metod: 220,20 evra/ha letno na območjih VTR1 in 85,20 evra/ha letno na območjih VTR2.

5.3.2 VTR_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika – izbirna zahteva

V okviru izvajanja izbirne zahteve VTR_NPAS se v tekočem letu na GERK, katerega površina je večja ali enaka 0,3 ha, pusti nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine GERK. Na nepokošenem pasu paša ni dovoljena. Ta nepokošeni pas se mora v naslednjem letu pokositi od vključno 1. 8., pri čemer je obvezno spravilo travinja s površine tega pasu. Če je površina GERK 10 ha ali več, se strnjen nepokošeni pas lahko pokosi v dveh ali več delih. Nepokošeni pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha.

Na KMG je treba hraniti skice travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati, pri čemer nepokošeni pas ne sme biti na istem delu GERK dve leti zaporedoma.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 45,50 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.4 STELJNIKI

Prepoved košnje do 1. 8. na ekološko pomembnih območjih steljnikov, je namenjena ohranjanju steljnikov (t.j. travnikov, ki se kosijo v poznem poletju). S pozno košnjo po 1. 8. se varujejo vrste, ki potrebujejo zelo ekstenzivno rabo (košnjo le enkrat letno). Vlažni travniki, kjer je intenzivna kmetijska raba težko izvedljiva, predstavljajo pomembno zatočišče številnim živalskim vrstam. Na takih travnikih živijo zelo redke travniške ptice npr., kosec (*Crex crex*) in pisana paleta metuljev, med drugim tudi barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*), ki je ena najbolj ogroženih vrst območij Natura 2000. Travniki, ki so življenjski prostor metulja barjanskega okarčka, praviloma uspevajo na tleh, revnih s hranili, ki se gnojijo le izjemoma in še to v majhnih količinah. Za ohranjanje ustreznega habitata je zato popolna prepoved gnojenja in paše potreben ukrep. Operacija Steljniki se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«.

Pri izvajanju operacije se košnja izvaja mozaično, in sicer se vsako leto pokosi del površine travnika (od 40 do 60 %), pri čemer se travnik za namene mozaične košnje ne sme razpoloviti na robni in osrednji del (krožna košnja travnika ni dovoljena). Košnja je dovoljena od vključno 1. 8. tekočega leta, pri čemer je spravilo travinja obvezno. Gnojenje, mulčenje in paša so prepovedani celo leto. Nasipavanje travnikov in zatravljanje oz. dosejevanje travnikov s komercialnimi travnimi in drugimi mešanicami ni dovoljeno.

Na KMG je treba hraniti račune o nakupu gnojil, račune, s katerih mora biti razviden nakup semena, deklaracije uporabljenega semena, deklaracije za nazaj (od prvega nakupa semena), če se uporablja lastno pridelano seme, kopije deklaracij za seme, če se seme pridobi od drugega KMG in skice travnika z vrisanimi deli, na katerih se izvaja košnja.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK, ki mora biti večji ali enak 0,3 ha, pri čemer isti del GERK ne sme biti nepokošen dve leti zaporedoma.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: ekološko pomembna območja steljnikov.
- Obtežba: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih zemljišč (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 329,79 evra/ha letno na območju Ljubljanskega barja (v nadaljevanju: STE1) in 202,90 evrov/ha letno na drugih območjih (v nadaljevanju: STE2).

Plačilo znaša pri kombinaciji operacije Steljniki z:
- operacijo KRA_S50: 111,60 evra/ha letno;
- operacijo KRA_GRB: 152,18 evra/ha letno;
- ukrepom EK – plačila za preusmeritev v prakse in metode: 70 evrov/ha letno na območjih STE1 in 65 evrov/ha letno območjih STE2;
- ukrepom EK – plačila za ohranitev praks in metod: 200 evrov/ha letno na območjih STE1 in 65 evrov/ha letno območjih STE2.

5.5 VODNI VIRI

Zahteve v okviru operacije Vodni viri so namenjene ohranjanju ali izboljšanju kakovosti vodnih virov in ohranjanju ter izboljšanju lastnosti in rodovitnosti tal. Operacija se izvaja na njivskih površinah (na GERK z vrstama rabe »1100 – njive« in »1170 – jagode na njivi«) na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in območjih vodnih teles podzemne vode iz NUV.

Upravičenci, ki se vključijo v izvajanje operacije Vodni viri, morajo to operacijo na območju Dravske kotline iz NUV (NUV-D) izvajati na najmanj 30 % njivskih površin, na drugih območjih iz NUV (NUV-O) pa na najmanj 20 % njivskih površin, razen pri obvezni zahtevi VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih, ki se izvaja na vseh njivskih površinah znotraj območij NUV-D in NUV-O.

Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije. Izbirni zahtevi je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo VOD_FFSV. V letih 2015 in 2016 se je upravičenec istočasno lahko vključil tudi v

operacijo Poljedelstvo in zelenjadarstvo. Upravičenci, ki izvajajo ukrep EK, pa lahko vstopijo v operacijo Vodni viri z obvezno zahtevo VOD_ZEL.

Tehnološka navodila za izvajanje operacije Vodni viri so dostopna na spletni strani MKGP.

5.5.1 VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin – obvezna zahteva

Pri izvajanju obvezne zahteve VOD_ZEL je treba setev prezimnih posevkov opraviti najpozneje do 25. 10. tekočega leta. Tla morajo biti pokrita s prezimno zeleno odejo od 15. 11. tekočega leta do najmanj 15. 2. naslednjega leta. Obdelava ozelenjenih njivskih površin je dovoljena po 15. 2. naslednjega leta, pri tej obdelavi uporaba herbicidov za uničenje zelene prezimne odeje ni dovoljena. Zahteva se izvaja samo na njivskih površinah s povprečnim naklonom pod 20 %. Za pokritost tal s prezimnimi posevki se šteje, če je zelen pokrov viden na najmanj 70 % ozelenjenih površin.

Na KMG je treba hraniti račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev.

- Obseg: del njivskih površin (najmanj 30 % površin na območju NUV-D in najmanj 20 % površin na območju NUV-O, razen na VVO_I_DR), lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz NUV, razen na VVO_I_DR.
- Višina plačila: 189,80 evra/ha letno.

Pri kombinaciji obveznih zahtev VOD_ZEL in POZ_KOL se plačilo dodeli samo za obvezno zahtevo VOD_ZEL. Pri kombinaciji z ukrepom EK je to zahtevo treba izvajati, plačilo za to zahtevo pa se ne dodeli. Prezimni posevek, za katerega se pridobi plačilo za obvezno zahtevo VOD_ZEL za tekoče leto, se v naslednjem letu lahko vključi v obvezno zahtevo POZ_KOL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičen.

Večletna kmetijska rastlina, ki je v tekočem letu prijavljena kot glavni posevek na geoprostorskem obrazcu, se v tekočem letu lahko vključi v obvezno zahtevo VOD_ZEL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičena.

5.5.2 VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih – obvezna zahteva

Pri izvajanju obvezne zahteve VOD_FFSV se uporabljajo samo fitofarmacevtska sredstva (aktivne snovi), ki so dovoljena na VVO I. Seznam aktivnih snovi, ki jih je na VVO I prepovedano uporabljati, je dostopen na spletnih straneh MKGP in ARSKTRP. Kot izpolnjevanje zahteve se šteje tudi, če se na GERK fitofarmacevtska sredstva ne uporabljajo.

Na KMG je treba hraniti deklaracije za fitofarmacevtska sredstva in račune o nakupu teh sredstev.

- Obseg: vse njivske površine na območjih NUV-D in NUV-O, razen na VVO_I_DR.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz NUV, razen VVO_I_DR.
- Višina plačila: 44,20 evra/ha letno.

Kombinacija te zahteve z ukrepom EK ni mogoča.

Površina, na kateri je v tekočem letu na geoprostorskem obrazcu prijavljena praha ali kmetijska rastlina, ki je upravičena do plačil iz predpisa, ki ureja sheme neposrednih plačil, vendar zanjo ni mogoče uveljavljati plačila za obvezno zahtevo VOD_FFSV, se lahko vključi v obvezno zahtevo VOD_FFSV, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičena.

5.5.3 VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki – izbirna zahteva

Pri izvajanju izbirne zahteve VOD_NEP je setev neprezimnih medonosnih posevkov treba opraviti najpozneje do 1. 8. tekočega leta. Tla morajo biti z neprezimnim medonosnim posevkom pokrita od 15. 8. tekočega leta do najmanj 16. 10. tekočega leta. Obdelava ozelenjenih njivskih površin je mogoča po 16. 10. tekočega leta. Uporaba herbicidov in mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljena v času izvajanja zahteve. Za pokritost tal z neprezimnimi posevki se šteje, če je zelen pokrov viden na najmanj 70 % ozelenjenih površin.

Na KMG je treba hraniti račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev in gnojil.

- Obseg: del njivskih površin (najmanj 20 %) na območjih NUV-D in NUV-O, razen na VVO I, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz NUV, razen VVO_I_DR.
- Višina plačila znaša za: 156 evrov/ha letno.

Kombinacija te zahteve z ukrepom EK ni mogoča.

5.5.4 VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) – izbirna zahteva

V okviru izbirne zahteve VOD_POD se kmetijske rastline sejejo po spravilu glavnega posevka. Pred setvijo naslednje kmetijske rastline, najpozneje pa do 15. 11. tekočega leta, se posevek podorje. Pred podoravanjem je dovoljeno spravilo semena pri vseh posevkih, pri katerih tehnologija pridelave omogoča, da ostane večji del rastlinskih ostankov za podor na njivi. Zahteva se lahko uveljavlja le za neprezimne posevke.

- Obseg: del njivskih površin na območjih NUV-D in NUV-O, razen na VVO I, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: prispevna območja vodnih teles površinskih voda in območja vodnih teles podzemne vode iz NUV, razen VVO_I_DR.
- Višina plačila: 210 evrov/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.6 OHRANJANJE HABITATOV STRMIH TRAVNIKOV

Operacija Ohranjanje habitatov strmih travnikov (KRA_S50) je namenjena ohranjanju travniških habitatov na strmih legah, preprečevanju izgube biotske raznovrstnosti in zmanjševanju nevarnosti za erozijo. Izvaja se na travnikih (na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«) z nagibom 50 % ali več. Pri izvajanju operacije sta obvezna najmanj enkratna košnja (ročna ali s specialno mehanizacijo, npr. s kosilnico na nitko, samohodno kosilnico) in spravilo (ročno ali s specialno mehanizacijo), uporaba mineralnih gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena na celem GERK. Po 15. 8. tekočega leta se lahko na površini, vključeni v operacijo izvaja jesenska paša živali, pri čemer je treba zagotoviti, da ne prihaja do pregaženosti oz. prepašenosti pretežnega dela te površine. Najmanjša strnjena upravičena površina je 0,01 ha, do plačila pa je upravičena površina v obsegu vsaj 0,1 ha površine GERK.

- Obseg: del površin trajnega travinja, lahko na delu GERK;
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.
- Obtežba: 0 do 1,2 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 217,50 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji operacije z ukrepom EK.

5.7 GRBINASTI TRAVNIKI

Operacija Grbinasti travniki (KRA_GRB) je namenjena ohranjanju grbinastih travnikov, ki so posebnost kmetijske krajine in naravne dediščine, ter habitatov za mnoge prosto živeče rastlinske in živalske vrste. V okviru te operacije sta zahtevana vsaj ena košnja in spravilo letno. Uporaba mineralnih gnojil in

fitofarmacevtskih sredstev ni dovoljena, prav tako ni dovoljena paša živali. Operacija se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«.

- Obseg: del površin trajnega travinja, vendar na celem GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: območja grbinastih travnikov.
- Višina plačila: 144,20 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji operacije z ukrepom EK.

5.8 REJA DOMAČIH ŽIVALI NA OBMOČJU POJAVLJANJA VELIKIH ZVERI

Operacija Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri je namenjena ohranjanju ugodnega stanja populacij velikih zveri (rjavega medveda in volka), kakor tudi kvalifikacijskih travniških habitatnih tipov in vrst na območjih Natura 2000. Paša je ključna kmetijska praksa, ki preprečuje zaraščanje travniških habitatnih tipov na območjih Natura 2000, ki so hkrati tudi območja pojavljanja velikih zveri. Izvajanje paše je mogoče le ob zagotavljanju sobivanja pašnih živali z velikimi zvermi. Izvajanje paše na območju pojavljanja medveda in volka zahteva dodatno zaščito živali pred velikimi zvermi. Operacija se izvaja na trajnem travinju (na GERK z vrstama rabe »1300 – trajni travnik« in »1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi«).

Operacija se izvaja v treh zahtevah: KRA_OGRM: Varovanje črede s pomočjo visokih premičnih varovalnih elektromrež, KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja in KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi. Zahteva KRA_OGRM se izključuje z zahtevama KRA_VARPA in KRA_VARPP, zahtevi KRA_VARPA in KRA_VARPP pa se lahko dopolnjujeta.

Priročnik »Reja domačih živali in sobivanje z zvermi – Varovanje drobnice pred velikimi zvermi« je dostopen na spletni strani MKGP.

5.8.1 KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami

Zahteva KRA_OGRM je namenjena varovanju črede v nočnem času. Ograja mora biti zgrajena iz visokih elektromrež, višine vsaj 160 centimetrov, ki mora biti podnevi in ponoči pod električno napetostjo najmanj 5 kV, tudi ko živali niso v ograji. Lahko se uporabljajo tudi staje oz. ograde iz betonskega železa višine vsaj 160 centimetrov, ki onemogočajo fizični dostop velikih zveri do živali. Na vrhu teh ograd mora biti žica pod ustrezno električno napetostjo. Živali je treba zjutraj spustiti iz nočne ograje, zvečer pa jih ponovno zbrati na pašniku in zapreti v ograjo. Pri izvajanju zahteve morajo biti površine pasene. Ograja iz varovalnih elektromrež se lahko uporablja tudi kot dnevna ograja. Ograjo je treba premestiti vsakokrat, ko sta travna ruša in zemljišče pogažena.

Na KMG je treba hraniti načrt ureditve pašnika in paše.

- Obseg: delu površin trajnega travinja, vendar na celem GERK.
- Lokacija izvajanja: se v obdobju trajanja obveznosti lahko spreminja.
- Območje izvajanja: območje pojavljanja medveda in volka.
- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 119,90 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.8.2 KRA_VARPA: Varovanje črede s pastirjem

V okviru izvajanja zahteve KRA_VARPA se neposredno varovanje črede pred napadi velikih zveri izvaja ob prisotnosti pastirja. Površine morajo biti pasene. Živali se čez noč zaprejo v hlev.

Na KMG je treba hraniti načrt ureditve pašnika in paše ter pogodbo s pastirjem.

- Obseg: del površin trajnega travinja, vendar na celem GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: območje pojavljanja medveda in volka.

- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 112,60 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.8.3 KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi

V okviru izvajanja zahteve KRA_VARPP se neposredno varovanje črede pred napadi velikih zveri izvaja z najmanj tremi pastirskimi psi v ograjenem pašniku. Pastirski psi ne potrebujejo prisotnosti pastirja, omogočeno jim mora biti prosto gibanje brez priveza. Pastirski psi morajo biti cepljeni proti steklini in stalno prisotni v bližini črede, znotraj ograjenega pašnika ali v hlevu.

Na KMG je treba hraniti načrt ureditve pašnika in paše in dokazilo, da so pastirski psi cepljeni (modra knjižica – potni list).

- Obseg: del površin trajnega travinja, vendar na celem GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: območje pojavljanja medveda in volka.
- Obtežba: 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin (povprečna letna obtežba).
- Višina plačila: 107,60 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

5.9 PLANINSKA PAŠA

Operacija Planinska paša je namenjena ohranjanju krajinske raznovrstnosti planin. Izvaja se na GERK z vrsto rabe »1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi« v dveh zahtevah, ki se med seboj izključujeta, in sicer: KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini in KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem.

5.9.1 KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini

V okviru izvajanja zahteve KRA_CRED se mora paša na planinah izvajati po čredinkah (minimalno dveh), ki so lahko ograjene, ali pa se za te namene uporabijo naravne omejitve na planini. Živali se morajo na planini pasti najmanj 80 dni letno na minimalno petih ha travnatih površin v rabi. Uporabljajo se lahko samo fitofarmacevtska sredstva in drugi pripravki za varstvo rastlin, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi v skladu s Prilogo II Uredbe 889/2008/ES. Dovoljen je nakup krmnih mešanic in žit ter vitaminsko mineralnih dodatkov, lahko pa se uporablja tudi na lastnem KMG pridelana krma. Na KMG je treba hraniti račune, iz katerih mora biti razviden nakup vrste fitofarmacevtskih sredstev, deklaracije fitofarmacevtskih sredstev, dnevnik paše in skice čredink ter načrt ureditve pašnika in paše.

- Obseg: vse površine trajnega travinja na planini.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: planinski pašniki.
- Obtežba: 0,5 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha površin trajnega travinja na planini (povprečna letna obtežba) v obdobju paše na planini.
- Višina plačila: 64,30 evra/ha letno.

Kombinacija te zahteve z ukrepom EK ni mogoča.

5.9.2 KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem

V okviru izvajanja zahteve KRA_PAST se morajo živali na planini pasti najmanj 80 dni letno na minimalno petih ha travnatih površin v rabi. Uporabljajo se lahko samo fitofarmacevtska sredstva in drugi pripravki za varstvo rastlin, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi v skladu s Prilogo II Uredbe 889/2008/ES. Dovoljen je nakup krmnih mešanic in žit ter vitaminsko mineralnih dodatkov, lahko pa se uporablja tudi na lastnem KMG pridelana krma. Prisotnost pastirja ali pastirjev na planini je obvezna, pri čemer en pastir skrbi za največ 50 GVŽ. Če znaša število GVŽ na planini več kot 50 GVŽ, se za vse nadaljnje GVŽ zagotovi prisotnost dodatnega pastirja, a ne več kot en pastir za 50 GVŽ. Če na planini ni zagotovljen pastir za vsakih 50 GVŽ, se plačilo za pastirja določi le za sorazmerno površino planine. Nosilec KMG planina poda izjavo o številu pastirjev na planini, ki vsebuje podatke o številu stalno prisotnega pastirja ali pastirjev na planini in obdobju

prisotnosti pastirja ali pastirjev na planini. Izjava se pripravi na obrazcu, ki je dostopen na spletni strani MKGP, ARSKTRP in kmetijske svetovalne službe.

Na KMG je treba hraniti izjavo o številu pastirjev, račune, iz katerih mora biti razviden nakup vrste fitofarmacevtskih sredstev, deklaracije fitofarmacevtskih sredstev in načrt ureditve pašnika in paše.

- Obseg: vse površine trajnega travinja na planini.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se ne sme spreminjati.
- Območje izvajanja: planinski pašniki.
- Obtežba: 0,5 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha površin trajnega travinja na planini (povprečna letna obtežba) v obdobju paše na planini.
- Višina plačila: 112,60 evra/ha letno.

Kombinacija te zahteve z ukrepom EK ni mogoča.

5.10 VISOKODEBELNI TRAVNIŠKI SADOVNJAKI

Operacija Visokodebelni travniški sadovnjaki (KRA_VTSA) je namenjena ohranjanju ustrezne oskrbe travniških sadovnjakov in s tem tudi ohranjanju prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter krajine. Pri izvajanju operacije je treba zagotoviti zatravljenost sadovnjakov z negovano ledino, kosno ali pašno rabo zatravljenih površin (tudi pod krošnjami dreves), nego dreves in obnovo nasadov. Pri dopolnjevanju praznih mest v primeru, če se drevo posuši ali odmre, ni dovoljeno uporabljati šibko rastočih podlag. Oživitvena rez mora biti opravljena v prvem ali drugem letu trajanja obveznosti, ta rez pa ni potrebna, če so drevesa redno vzdrževana in negovana. Operacija se izvaja na GERK z vrsto rabe »1222 – ekstenzivni sadovnjak«. Gostota dreves mora znašati od najmanj 50 do največ 200 dreves/ha. Ekstenzivni sadovnjak se šteje za visokodebelnega, kadar je 25 ali več sadnih dreves na ha posajenih na srednjih in bujnih podlagah. V primeru dopolnjevanja praznih mest v visokodebelnih travniških sadovnjakih je na KMG treba hraniti deklaracije podlag.

- Obseg: del površin visokodebelnih travniških sadovnjakov, vendar na celem GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.
- Višina plačila: 204,20 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

Podlage, ki so primerne za visokodebelne travniške sadovnjake, so:

Sadna vrsta	**Podlaga**
Bezeg	Lastne korenine, sejanec
Breskev	Sejanec, sejanec (vinogradniška breskev)
Citrusi (limonovec, mandarinovec, pomarančevec)	Citranž
Češnja	Colt, divja češnja, rešeljika, lastne korenine, sejanec
Dren	Lastne korenine, sejanec
Granatno jabolko	Lastne korenine, sejanec
Grenivka	Trolistna divja pomaranča (*Poncirus trifoliata* (L.) Raf.)
Hruška	Kutina BA, kutina MA, kutina MC, lastne korenine, sejanec
Jablana	Lastne korenine, M1, M7, M11, M16, MM106, MM111, sejanec
Kaki	Sejanec, sejanec (*Diospyros kaki*), sejanec (*Diospyros date plum*), sejanec (*Diospyros virginiana*)
Kostanj	Lastne korenine, sejanec (*Castanea sativa* x *Castanea crenata*)
Kutina	Kutina BA, kutina MA, lastne korenine, sejanec
Leska	Lastne korenine, sejanec
Mandelj	Bodeči mandljevec, breskev, lastne korenine
Marelica	Bela sliva, Cibora, Damascenka, domača češplja, sejanec
Murva	Lastne korenine, sejanec

Sadna vrsta	Podlaga
Nashi	Lastne korenine, sejanec
Nektarina	Damascenka 1869, sejanec, sejanec (vinogradniška breskev)
Nešplja	Kutina BA, kutina MA, kutina MC, lastne korenine
Oljka	Lastne korenine, sejanec
Oreh	Sejanec, sejanec (*Juglans regia*)
Rakitovec	Lastne korenine
Skorš	Lastne korenine
Sliva/češplja	Bela sliva, lastne korenine, Mirabolana, Požegača, sejanec
Smokva (figa)	Lastne korenine, sejanec
Šipek	Lastne korenine, sejanec
Višnja	Colt, rešeljika, lastne korenine, sejanec
Žižula	Lastne korenine, sejanec

5.11 OHRANJANJE MEJIC

Mejice služijo kot zatočišča, preletni koridorji, prehranjevalni habitat za številne prosto živeče živalske vrste, zato jih je treba varovati in ohranjati. Z operacijo Ohranjanje mejic (KRA_MEJ), ki se izvaja na mejicah, ki so pripisane blokom KMG, se mejice ohranjajo na različnih vrstah rabe kmetijskih zemljišč. Mejice se ne pripišejo blokom, ki vsebujejo GERK z vrstami rabe, ki so v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev, samostojni blok. Te vrste rabe so »1181 – trajne rastline na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh«, »1191 – rastlinjaki, kjer pridelava ni v tleh«, »1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi« in »1420 – plantaža gozdnega drevja«.

ARSKTRP pred vložitvijo zahtevka za operacijo KRA_MEJ posameznemu bloku glede na dolžino mejice na blok pripiše največjo možno prijavo mejice na blok. Največja možna prijava mejice na blok je enaka dolžini mejice, ki meji neposredno na blok, pri čemer se mora blok ali del bloka nahajati v 10 metrskem pasu od mejice v evidenci mejic. Največja možna dolžina posamezne mejice na blok se pripiše z upoštevanjem lege mejice v naravi glede na blok. Če mejica meji na blok le iz ene strani tega bloka, je največja možna prijava posamezne mejice enaka dolžini mejice, ki meji neposredno na blok. Če pa je mejica vzdrževana iz obeh strani istega bloka, je največja možna prijava posamezne mejice na blok lahko največ dvakratnik dolžine mejice, ki meji neposredno na blok.

V evidenci mejic je zajeta vsaka mejica, ki je vsaj 10 metrov dolga in pri krošnji največ 20 metrov široka strnjena in samostojna linija lesne vegetacije vrst drevja oz. grmičevja, ki ni gozdni rob ali del zaraščajoče se površine, in ni del GERK ter služi namenu razmejevanja, pri čemer je znotraj vsakih 10 metrov mejice dopustna ena vrzel, ki ne sme biti večja od 3 metrov.

Pri izvajanju operacije je treba upoštevati, da se plačilo lahko uveljavlja za dolžino mejice najmanj 2 metra na blok. Dolžine mejice ni dovoljeno zmanjševati, mejico je treba obrezovati in redčiti vsako drugo leto, redčenje mejice pa je treba izvesti tako, da se ne prekine zveznost njene krošnje. Skupna ugotovljena dolžina mejic posameznega KMG, ki so vključene v operacijo KRA_MEJ, se v okviru obstoječe obveznosti lahko zmanjša za največ 10 % glede na vstopno dolžino mejic.

- Obseg: del dolžine mejice (v tekočih metrih), ki je pripisana bloku KMG.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: območja Natura 2000 (Dolina Reke, Dolina Vipave, Drava, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Ljubljansko barje, Mura, Planinsko polje).
- Višina plačila: 1,60 evra/tekoči meter letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji operacije z ukrepom EK.

KMG lahko uveljavlja plačilo za mejico, ki je pripisana bloku in leži na zemljišču, za katero ima to KMG pravico uporabe in to mejico tudi vzdržuje kot je določeno z operacijo KRA_MEJ.

Če je mejica pripisana blokom na več KMG, lahko vsako KMG uveljavlja plačilo za del mejice, ki je pripisan bloku tega KMG. Če je mejica pripisana bloku enega KMG in to KMG operacijo KRA_MEJ izvaja na obeh straneh mejice, lahko plačilo uveljavlja za obe strani mejice, in sicer za dvakratno dolžino mejice.

Če je med mejico in blokom, ki mu je pripisana, vodotok, cesta v javni uporabi oz. pozidana površina, KMG za to mejico ni upravičeno do plačila.

Navodila za izvajanje operacije Ohranjanje mejic so dostopna na spletni strani MKGP.

5.12 REJA LOKALNIH PASEM, KI JIM GROZI PRENEHANJE REJE

Operacije Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje (v nadaljevanju: operacija GEN_PAS), je namenjena namenjena ohranjanju lokalnih pasem domačih živali, ki jim grozi prenehanje reje, njihove genske raznovrstnosti in preprečevanju izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju.

Izvaja se za naslednje vrste lokalnih pasem domačih živali:

a) avtohtone pasme domačih živali:
- govedo: cikasto govedo;
- konji: lipicanski konj, posavski konj, slovenski hladnokrvni konj;
- prašiči: krškopoljski prašič;
- ovce: belokranjska pramenka, bovška ovca, istrska pramenka, jezersko-solčavska ovca;
- koze: drežniška koza;
- kokoši: štajerska kokoš;

b) tradicionalne pasme domačih živali:
- konji: ljutomerski kasač;
- prašiči: slovenska landrace – linija 11, slovenska landrace linija – 55, slovenski veliki beli prašič;
- ovce: oplemenjena jezersko-solčavska ovca;
- koze: slovenska sanska koza, slovenska srnasta koza;
- kokoši: slovenska grahasta kokoš, slovenska srebrna kokoš, slovenska rjava kokoš, slovenska pozno operjena kokoš.

V izvajanje operacije GEN_PAS je treba vključiti pri pasmah:
- belokranjska pramenka, istrska pramenka in drežniška koza najmanj 3 živali;
- kokoši najmanj 30 živali;
- ostalih vrst živali najmanj en GVŽ.

Plačilo se lahko uveljavlja samo za avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali, ki so vpisane v izvorno rodovniško knjigo, rodovniško knjigo oz. registre ali evidence porekel, ki jih vodijo organizacije za živinorejo, odobrene v skladu z zakonom, ki ureja živinorejo (v nadaljevanju: organizacije za živinorejo). Podatki o vpisu se za avtohtone in tradicionalne pasme goveda in konjev preverjajo po stanju na dan 1. februarja tekočega leta, za prašiče, ovce, koze in kokoši pa glede na stanje en dan pred oddajo zbirne vloge.

Število živali posamezne vrste domačih živali, vključene v operacijo GEN_PAS v letu vstopa v to operacijo, mora biti v reji pet let od vstopa v operacijo, pri čemer se te živali lahko nadomestijo z živalmi druge avtohtone ali tradicionalne pasme te vrste.

Glede na število živali posamezne vrste domačih živali, ki je vključeno v operacijo GEN_PAS v letu vstopa v to operacijo, se lahko število v to operacijo vključenih živali te vrste v okviru obstoječe obveznosti skupno zmanjša za največ 10 %, vendar po zmanjšanju stalež avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali ne sme biti manjši od:
- 3 živali pri belokranjski pramenki, istrski pramenki in drežniški kozi;
- 30 živali pri kokoših;
- enega GVŽ pri ostalih vrstah živali.

Če ena žival posamezne vrste pomeni več kot 10 % vseh živali te vrste, vključenih v operacijo GEN_PAS, se vključeno število živali te vrste v tekočem letu glede na leto vstopa v to operacijo lahko zmanjša za eno žival. Za število živali posamezne vrste, ki je v tekočem letu vključeno v operacijo GEN_PAS, se šteje število živali, ki je na KMG za tekoče leto ugotovljeno z upravnim pregledom števila živali te vrste oz. s pregledom števila živali te vrste na kraju samem.

V obdobju, ko so živali določene vrste domačih živali, ki so vključene v operacijo GEN_PAS, na paši na planini ali skupnem pašniku, se za te živali šteje, da ne zmanjšujejo števila živali te vrste na osnovnem KMG.

Za plačilo se za preračun števila živali v GVŽ uporabljajo naslednji koeficienti:

Vrsta in kategorija živali	Koeficient
Biki, krave in drugo govedo, starejši od dveh let, ter konji, starejši od šestih mesecev	1,0 GVŽ
Govedo od šestega meseca do dveh let	0,6 GVŽ
Govedo, mlajše od šestih mesecev, in konji, mlajši od šestih mesecev	0,4 GVŽ
Ovce in koze	0,15 GVŽ
Plemenske svinje nad 50 kg	0,5 GVŽ
Plemenski merjasci	0,4 GVŽ
Ostali prašiči	0,3 GVŽ
Kokoši nesnice	0,014 GVŽ
Ostala perutnina	0,03 GVŽ

Višina plačila:
- avtohtone pasme domačih živali: 193,62 evra na GVŽ letno;
- tradicionalne pasme domačih živali: 116,17 evra na GVŽ letno.

Poleg operacij ukrepa KOPOP, ki se nanašajo na površino, se istočasno lahko izvaja tudi operacija GEN_PAS.

Brošura »Slovenske avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali« je dostopna na spletni strani MKGP.

5.13 OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV, KI JIM GROZI GENSKA EROZIJA

Operacija Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, je namenjena varovanju in ohranjanju izvirnih lastnosti in genske variabilnosti avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin. Operacija se izvaja v dveh zahtevah:
- GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin;
- GEN_SEME: Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin.

Zahtevi se lahko dopolnjujeta. Na KMG mora biti v posamezno zahtevo vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin, lahko pa je tudi v obe zahtevi skupno vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin. Med trajanjem obveznosti se vrste in sorte avtohtonih in tradicionalnih kmetijskih rastlin v tekočem letu in med leti lahko zamenjajo.

5.12.1 GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin

Zahteva GEN_SOR se izvaja na GERK z vrstami rabe »1100 – njive«, »1160 – hmeljišče«, »1211 – vinograd«, »1221 – intenzivni sadovnjak«, »1230 – oljčnik« in »1222 – ekstenzivni sadovnjak«. Na isti površini GERK lahko upravičenec v tekočem letu, odvisno od vrste posevka, uveljavlja plačilo za to zahtevo samo enkrat, in sicer ali za glavni, prezimni ali neprezimni posevek.

Na KMG je, razen za trajne nasade, ki so bili vzpostavljeni pred letom vlaganja zahtevka, treba hraniti, če se v letu vlaganja zahtevka uporabljajo:

- **kupljeno seme oz. sadike:** račune, s katerih mora biti razviden nakup semena oz. sadik avtohtonih oz. tradicionalnih sort kmetijskih rastlin, in uradne etikete ali etikete oz. potrdila dobavitelja, s katerimi so opremljeni ta semena oz. sadike ob nakupu;
- **lastno pridelano seme oz. sadike:** dokazila iz prejšnje alineje o prvem nakupu semena oz. sadik in kopije zbirnih vlog, iz katerih mora biti razvidno, da se je v času od prvega nakupa semena ta sorta pridelovala na KMG.

- Obseg: del površin, lahko na delu GERK.
- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.
- Višina plačila: 136,38 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK (kombinacija z ukrepom EK je mogoča le, če gre za prezimni ali neprezimni posevek, za glavni posevek kombinacija z ukrepom EK ni mogoča).

Avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin, za katere se lahko uveljavlja plačilo za zahtevo GEN_SOR, so:

1. žita:
- navadna pšenica: Gorolka, Reska,
- proso: Sonček;

2. ajda:
- Čebelica, Darja,

3. koruza za zrnje, koruza za silažo:
- Lj-180, Lj-275 t;

3. krompir:
- Bistra, Kresnik;

5. oljnice:
- oljna buča: Slovenska golica,
- riček: Koroški;

6. detelja (črna detelja): Poljanka;

6. trave:
- navadna pasja trava: Kopa,
- travniška bilnica: Jabeljska,
- travniški mačji rep: Krim,
- trpežna ljuljka: Ilirka;

8. mnogocvetna ljuljka:
- KIS Draga;

9. rastline za krmo na njivah:
- inkarnatka: Inkara,
- krmna ogrščica: Daniela, Starška,
- lucerna: Bistra, Krima, Soča,
- podzemna koleraba: Rumena maslena;

10. repa:
- strniščna repa: Kranjska okrogla;

11. zelenjadnice, kot samostojne kmetijske rastline:
- motovilec: Ljubljanski, Pomladin, Žličar,
- radič: Goriški, Monivip, Solkanski;

12 zelenjadnice, kot ena kmetijska rastlina:
- čebula: Belokranjka, Ivica rdeča, Ptujska rdeča, Tera,
- česen: Jesenski Anka, Ptujski jesenski, Ptujski spomladanski, Štrigon,
- fižol (nizek fižol, turški fižol, visok fižol): Breginc, Cipro, Češnjevec, Jabelski pisanec, Jeruzalemski, Kifeljček justi, Klemen, Ptujski maslenec, Prepeličar tomačevski, Semenarna 22, Stoletni, Zorin,
- korenje: Ljubljansko rumeno,
- kumara: Dolga zelena,
- paprika: Botinska rumena, Sivrija, Soroksari,
- paradižnik: Dule, Jani pritlikav, Luka, Maribor, Milka, Novosadski jabučar, Stanko, Tomi, Val,
- motovilec: Ljubljanski, Pomladin, Žličar,
- radič: Goriški, Monivip, Solkanski;
- solata: Belokriška, Bistra, Dalmatinska ledenka, Leda, Ljubljanska ledenka, Marija, Posavka, Vegorka,
- zelje (belo zelje): Futoško, Ljubljansko, Varaždinsko 2, Varaždinsko 3;

13. hmelj:
- Atlas, Bobek, Cerera, Savinjski golding;

14. sadne rastline:
- breskev: Norman, Veteran,
- češnja: Brusniška hrustavka, Francoska, Napoleonova, Petrovka, Tarčentka, Vigred, Vipavka, Volovsko srce,
- hruška: Avranška, Junijska lepotica, Lukasova, Rjavka,
- jablana: Ananasova reneta, Bartolenka, Baumanova reneta, Beli zimski kalvil, Beličnik, Bobovec, Bojkovo jabolko, Boskopski kosmač, Carjevič, Carska reneta, Citronka, Damasonski kosmač, Dolenjska voščenka, Gloria mundi, Gorenjska voščenka, Goriška sevka, Grafenštajnc, Herbertova reneta, Jakob Lebel, Jonatan, Kanadka, Kaselska reneta, Klanferca, Koksova oranžna reneta, Krivopecelj, Lepocvetka, Londonski peping, Lonjon, Majda, Mariborka, Ontario, Ovčji nos, Pisani kardinal, Pohorka, Prinčevo jabolko, Priolov delišes, Rdeča škrbotavka, Rdeča zvezdasta reneta, Rdeči astrahan, Rdeči delišes, Rdeči jesenski kalvil, Rdeči ovčji nos, Rožnik, Šampanjska reneta, Špička, Štajerski mošancelj, Štajerski pogačar, Zeleni štetinec, Zlata parmena, Zuccalmaglio reneta, Zvezdasto jabolko, Zvončasto jabolko,
- leska: Istrska dolgoplodna leska, Istrska okrogloplodna leska,
- marelica: Ogrska marelica, Pišeška,
- oljka: Buga, Črnica, Mata, Štorta,
- oreh: Elit, Haloze, MB-24, Petovio, Rače,
- sliva/češplja: Čačanska rana, Domača češplja, Erzinška,
- smokva (figa): Bela petrovka, Flazana, Laščica, Miljska, Pinčica, Sivka, Zelenka,
- višnja: Gorsemska dvojna, Lotova, Šumadinka;

15. vinska trta:
- Cipro, Klarnica, Kraljevina, Maločrn, Pergolin, Pikolit, Pinela, Poljšakica, Ranfol, Ranina, Rumeni plavec, Šentlovrenka, Vitovska grganja, Zelen.

5.12.2 GEN_SEME: Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin

Zahteva GEN_SEME se izvaja na GERK z vrsto rabe »1100 – njive«.

Upravičenec, ki uveljavlja plačilo za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin, mora biti vpisan v register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin (SEME-register), v skladu s predpisom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin.

Pri pridelavi semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin je najmanjša velikost strnjene površine lahko 0,01 ha.

- Obseg: del površin, lahko na delu GERK.

- Lokacija izvajanja: v obdobju trajanja obveznosti se lahko spreminja.
- Območje izvajanja: celotna Slovenija.
- Višina plačila: 279,59 evra/ha letno; enako plačilo velja tudi pri kombinaciji zahteve z ukrepom EK.

Na KMG je treba kot dokazilo o sortni pristnosti semenskega posevka oz. nasada hraniti:
- zapisnik o uradnem pregledu semenskega posevka ali nasada avtohtone ali tradicionalne sorte, ki ga izda organ, ki ima v skladu z zakonom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin, javno pooblastilo za vodenje postopka uradne potrditve semenskega materiala kmetijskih rastlin ali
- odločbo o vpisu avtohtone ali tradicionalne sorte v sortno listo, ki jo izda uprava ali
- uradne etikete ali etikete oz. potrdila dobavitelja, izdana v skladu z zakonom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin, skupaj z internimi odpremnicami vzdrževalca sorte ali račune o nakupu, iz katerih sta razvidni vrsta in sorta kmetijske rastline, pri čemer se navedena dokazila hranijo od prvega nakupa semena oz. sadik, če se uporablja lastno pridelano seme oz. sadike ali kopije teh dokazil, če se seme oz. sadike pridobijo od drugega KMG.

Avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin, za katere se lahko uveljavlja plačilo za zahtevo GEN_SEME, so:

1. žita:
- navadna pšenica: Gorolka, Reska,
- proso: Sonček;

2. ajda:
- Čebelica, Darja,

3. koruza za zrnje, koruza za silažo:
- Lj-180, Lj-275 t;

4. krompir:
- Kresnik;

5. oljnice:
- oljna buča: Slovenska golica,
- riček: Koroški;

6. detelja (črna detelja): Poljanka;

7. trave:
- navadna pasja trava: Kopa,
- travniška bilnica: Jabeljska,
- travniški mačji rep: Krim,
- trpežna ljuljka: Ilirka;

8. mnogocvetna ljuljka:
- KIS Draga;

9. rastline za krmo na njivah:
- inkarnatka: Inkara,
- krmna ogrščica: Starška,
- lucerna: Bistra,
- podzemna koleraba: Rumena maslena;

10. strniščna repa:
- Kranjska okrogla;

11. zelenjadnice, kot samostojne kmetijske rastline:
- motovilec: Ljubljanski, Pomladin, Žličar,
- radič: Goriški, Monivip, Solkanski;

12. zelenjadnice, kot ena kmetijska rastlina:

- čebula: Belokranjka, Ivica rdeča, Ptujska rdeča, Tera, česen: Jesenski Anka, Ptujski jesenski, Ptujski spomladanski, Štrigon,
- fižol (nizek fižol, turški fižol, visok fižol): Breginc, Cipro, Češnjevec, Jabelski pisanec, Jeruzalemski, Kifeljček justi, Klemen, Ptujski maslenec, Prepeličar tomačevski, Semenarna 22, Stoletni, Zorin,
- korenje: Ljubljansko rumeno,
- kumara: Dolga zelena,
- paprika: Botinska rumena, Sivrija, Soroksari,
- paradižnik: Dule, Jani pritlikav, Luka, Maribor, Milka, Novosadski jabučar, Stanko, Tomi,
- motovilec: Ljubljanski, Pomladin, Žličar,
- radič: Goriški, Monivip, Solkanski;
- solata: Belokriška, Bistra, Dalmatinska ledenka, Leda, Ljubljanska ledenka, Marija, Posavka, Vegorka,
- zelje (belo zelje): Futoško, Ljubljansko, Varaždinsko 2, Varaždinsko 3.

KMETIJSKO OKOLJSKO PODNEBNA PLAČILA (UKREP KOPOP) 2015-2020

POGOJI UPRAVIČENOSTI

KMG mora:

- imeti v uporabi najmanj 1 ha kmetijskih površin;
- biti vpisano v register kmetijskih gospodarstev, v skladu s predpisom, ki ureja register kmetijskih gospodarstev;
- opraviti 6-urni program usposabljanja s področja kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih vsebin;
- imeti izdelan program aktivnosti kmetijskega gospodarstva, ki je elektronski dokument, ki je rezultat svetovalne storitve.

SPLOŠNI POGOJI

- opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj 4 ure letno;
- v prvih treh letih trajanja obveznosti najmanj enkrat uporabiti storitev svetovanja;
- ves čas trajanja obveznosti voditi evidenco o vseh delovnih opravilih, ki se izvajajo pri ukrepu KOPOP;
- upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav.

1 POLJEDELSTVO IN ZELENJADARSTVO

OBVEZNI ZAHTEVI:
- Petletni kolobar
- Nmin analiza

IZBIRNE ZAHTEVE:
- Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak
- Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje)
- Uporaba mrež
- Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na VVO I
- Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov
- Konzervirajoča obdelava tal
- Ozelenitev njivskih površin
- Neprezimni posevki

2 HMELJARSTVO

OBVEZNI ZAHTEVI:
- Pokritost tal v med vrstnem prostoru
- Nmin analiza

IZBIRNE ZAHTEVE:
- Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak
- Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja
- Uporaba biorazgradljivih vrvic

3 SADJARSTVO

OBVEZNA ZAHTEVA:
- Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

IZBIRNE ZAHTEVE:
- Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi
- Uporaba metode konfuzija in dezorientacije
- Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi)
- Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino

4 VINOGRADNIŠTVO

OBVEZNA ZAHTEVA:
- Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov

IZBIRNE ZAHTEVE:
- Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi
- Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami)
- Opustitev uporabe insekticidov
- Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino
- Pokritost tal brez zime v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino

5 TRAJNO TRAVINJE I

OBVEZNA ZAHTEVA:
- Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina stmjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika

IZBIRNE ZAHTEVE:
- Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak
- Spravilo mrve s travnika
- Opustitev silaže

6 TRAJNO TRAVINJE II

OBVEZNA ZAHTEVA:
- Opustitev silaže

IZBIRNI ZAHTEVE:
- Za GERK-e, ki so večji od 1 ha v tekočem letu na travniku površina stmjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika
- Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak

7 POSEBNI TRAVIŠČNI HABITATI

OBVEZNI ZAHTEVI:
- Košnja/paša ni dovoljena do 30. 6.
- Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini

IZBIRNI ZAHTEVI:
- Spravilo mrve s travnja
- Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika

8 TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV

OBVEZNI ZAHTEVI:
- Košnja/paša ni dovoljena med 15. 6. in 15. 9.
- Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika

IZBIRNA ZAHTEVA:
- Spravilo mrve s travnja

9 HABITATI PTIC VLAŽNIH EKSTENZIVNIH TRAVNIKOV

OBVEZNA ZAHTEVA:
- Košnja ni dovoljena do 1. 8.

IZBIRNA ZAHTEVA:
- Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenega nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10 % površine travnika

10 STELJNIKI

11 VODNI VIRI

OBVEZNI ZAHTEVI:
- Ozelenitev njivskih površin
- Uporaba samo FFS, ki so dovoljena na

IZBIRNI ZAHTEVI:
- Neprezimni posevki
- Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje

12 OHRANJANJE HABITATOV STRMIH TRAVNIKOV

13 GRBINASTI TRAVNIKI

14 REJA DOMAČIH ŽIVALI NA OBMOČJU POJAVLJANJA VELIKIH ZVERI (VAROVANJE PAŠNIH ŽIVALI Z ELEKTROMREŽAMI IN ELEKTROOGRAJAMI, PASTIRJEM ALI PASTIRSKIMI PSI)

15 PLANINSKA PAŠA

16 VISOKODEBELNI TRAVNIŠKI SADOVNJAKI

17 OHRANJANJE MEJIC

18 REJA LOKALNIH PASEM, KI JIM GROZI PRENEHANJE REJE (AVTOHTONE IN TRADICIONALNE PASME DOMAČIH ŽIVALI)

19 OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV, KI JIM GROZI GENSKA EROZIJA (AVTOHTONE IN TRADICIONALNE SORTE – PRIDELAVA IN SEMENARJENJE)

Vstopi niso mogoči.

6 POVZETEK PRVIH SPREMEMB UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020

Prvo spremembo PRP 2014–2020 je Evropska komisija potrdila z Izvedbenim sklepom Komisije št. C(2016)1833 z dne 23. 3. 2016 o odobritvi spremembe programa razvoja podeželja Republike Slovenije za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in o spremembi Izvedbenega sklepa C(2015)849.

Sprememba površine, vključene v obveznost

- sprememba: med leti se obseg površine vključene v obveznost lahko spreminja za največ 10 % glede na vstopno površino (prej glede na prvo leto obveznosti).

Povečanje površin, vključenih v obveznost

- dopolnitev: upravičenec lahko površine, vključene v obveznost, poveča za več kot 10 %, vendar največ za 20 % oz. 2 ha, glede na vstopno površino, pri čemer se upošteva dovoljen obseg povečanja površin, ki je ugodnejši za upravičenca, njegova obveznost iz prvega leta petletne obveznosti pa se nadaljuje.

1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo

- POZ_KOL: možnost izvajanja na VVO I;
- POZ_NMIN: poleg talnih še rastlinski testi, sprememba števila potrebnih analiz v odvisnosti od velikosti površine, možnost izvajanja na VVO I, višina plačila na VVO I nižja kot na preostalih območjih Slovenije, ker je upoštevano, da se prvo dognojevanje okopavin na VVO I izvede s hitrim talnim testom, kar je na VVO I standard;
- POZ_NIZI: prepoved izvajanja na VVO I, dopolnitev opisa zahteve, plačilo na m^3 namesto na ha, plačilo se lahko uveljavlja za največ 25 m^3 porabljenih tekočih organskih gnojil/ha, ob oddaji zahtevka za tekoče leto je treba opredeliti pretežen način reje živali na KMG;
- POZ_POD: prepoved izvajanja na VVO I;
- POZ_FFSM: dopolnitev zahteve glede možnosti uporabe agrokoprene;
- POZ_FFSV: ni sprememb;
- POZ_MEHZ: možnost izvajanja na VVO I;
- POZ_KONZ: tehnični popravek glede navedbe strojev za konzervirajočo obdelavo tal;
- POZ_ZEL, POZ_NEP: ni sprememb.

Upravičenci, katerih površine VVO I ležijo na območjih iz NUV, se lahko v operacijo 1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo vključijo brez pogojevanja vključitve v operacijo 11. Vodni viri.

2. Hmeljarstvo

- HML_POKT: ni sprememb;
- HML_NMIN: sprememba števila potrebnih analiz v odvisnosti od velikosti površine;
- HML_NIZI: dopolnitev opisa zahteve, plačilo na m^3 namesto na ha, plačilo se lahko uveljavlja za največ 25 m^3 porabljenih tekočih organskih gnojil/ha, ob oddaji zahtevka za tekoče leto je treba opredeliti pretežen način reje živali na KMG;
- HML_KOMP: ni sprememb;
- HML_BIOV: tehnični popravek zaradi preimenovanja iz »biorazgradljive vrvice« v »hitro razgradljiva vodila«.

3. Sadjarstvo

- SAD_VABE: dopolnitev zahteve glede možnosti uporabe prehranskih vab;
- SAD_EKGN: dopolnitev zahteve glede možnosti uporabe organskih gnojil, z letom 2016 je postala izbirna zahteva (prej obvezna zahteva);
- SAD_KONF: ni sprememb;
- SAD_MEHZ: možnost izvajanja zahteve na delu GERK;
- SAD_POKT: dopolnitev zahteve glede ozelenitve vsakega medvrstnega prostora, pod drevesi je dopusten neozelenjen pas, višje plačilo.

4. Vinogradništvo

- VIN_VABE: sprememba obdobja uporabe vab (1. 5. do 15. 8., prej 15. 3. do 15. 8.);

- VIN_EKGN: dopolnitev zahteve glede možnosti uporabe organskih gnojil, z letom 2016 je postala izbirna zahteva (prej obvezna zahteva);
- VIN_KONF: zahteva se črta;
- VIN_MEHZ: tehnični popravek zaradi razumljivejšega zapisa pogojev za izvajanje zahteve, možnost izvajanja zahteve na delu GERK;
- VIN_INSK: nova zahteva;
- VIN_POKT: dopolnitev zahteve glede ozelenitve vsakega medvrstnega prostora, pod trsi je dopusten neozelenjen pas, območje izvajanja celotna Republika Slovenija, različna višina plačila glede na nagib za vertikalo in teraso, višje plačilo;
- VIN_MEDV: dopolnitev zahteve glede kratkotrajne zimske ozelenitve, območje izvajanja Primorska in terase po celotni Sloveniji, različna višina plačil glede na nagib za vertikalo in teraso, višje plačilo.

5. Trajno travinje I
- TRZ_I_NPAS: če se zahteva več let izvaja na isti lokaciji, nepokošen pas ne sme biti na istem delu GERK dve leti zaporedoma;
- TRZ_I_NIZI: plačilo na m^3 namesto na ha, plačilo se lahko uveljavlja za največ 30 m^3 porabljenih tekočih organskih gnojil/ha, ob oddaji zahtevka za tekoče leto je treba opredeliti pretežen način reje živali na KMG;
- TRZ_I_MRVA: ni sprememb;
- TRZ_I_OSIL: ni sprememb.

6. Trajno travinje II
- TRZ_II_OSIL ni sprememb;
- TRZ_II_NPAS: če se zahteva več let izvaja na isti lokaciji, nepokošen pas ne sme biti na istem delu GERK dve leti zaporedoma;
- TRZ_II_NIZI: plačilo na m^3 namesto na ha, plačilo se lahko uveljavlja za največ 30 m^3 porabljenih tekočih organskih gnojil/ha, ob oddaji zahtevka za tekoče leto je treba opredeliti pretežen način reje živali na KMG.

7. Posebni travišči habitati
- HAB_KOS: sprememba datumov prepovedi košnje/paše glede na območja (Haloze do 1. 6., Goričko, Mura, Drava in Osrednje Slovenske Gorice do 10. 6., druga območja do 30. 6.);
- HAB_ORGG: ni sprememb;
- HAB_MRVA: ni sprememb;
- HAB_NPAS: sprememba velikosti GERK iz 1 ha na 0,3 ha in posledično višje plačilo.

8. Travišči habitati metuljev
- MET_KOS: večje plačilo zaradi spremenjenih izhodišč modelnega izračuna za določitev višine plačila;
- MET_NPAS: sprememba velikosti GERK iz 1 ha na 0,3 ha in posledično višje plačilo;
- MET_MRVA: ni sprememb.

9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov
- VTR_KOS: večje plačilo zaradi spremenjenih izhodišč modelnega izračuna za določitev višine plačila;
- VTR_NPAS: sprememba velikosti GERK iz 1 ha na 0,3 ha in posledično višje plačilo.

10. Steljniki
- STE_KOS: večje plačilo zaradi spremenjenih izhodišč modelnega izračuna za določitev višine plačila;
- STE_NPAS: sprememba velikosti GERK iz 1 ha na 0,3 ha in posledično višje plačilo.

Operacije 7. HAB, 8. MET, 9. VTR in 10. STE
- operacije se lahko izvajajo na delu GERK (prej na celem GERK);
- ukinitev obveznosti analize tal in obvezne vključitve najmanj 20 % površin trajnega travinja v operacije 7. HAB, 8. MET, 9. VTR in 10. STE, če se na KMG izvajajo samo te operacije.

11. Vodni viri
- VOD_ZEL, VOD_FFSV, VOD_NEP in VOD_POD: ni sprememb.

12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov

- KRA_S50: dovoli se jesenska paša (po 15. 8.), treba je zagotoviti, da ne pride do pregaženosti, uvedba obtežbe (0 do 1,2 GVŽ travojedih živali/ha).

13. Grbinasti travniki

- KRA_GRB: ni sprememb.

14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri

- KRA_OGRM: dopolnitev nabora možnosti varovanja domačih živali – zapiranje v staje ali ograde iz betonskega železa;
- KRA_VARPA, KRA_VARPP: ni sprememb.

15. Planinska paša

- KRA_CRED, KRA_PAST: ni sprememb.

16. Visokodebelni travniški sadovnjaki

- KRA_VTSA: oživitvena rez ni potrebna, če so drevesa redno vzdrževana in negovana.

17. Ohranjanje mejic

- KRA_MEJ: sprememba širine mejice pri tleh (2 do 8 m, prej 2 do 4 m), zamik začetka izvajanja na leto 2017.

18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje

- GEN_PAS: za avtohtone pasme domačih živali plačilo namesto 60 % krije 100 % dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka, kot pogoj se doda obvezen vpis živali avtohtonih in tradicionalnih pasem v izvorno rodovniško knjigo, rodovniško knjigo oz. registre ali evidence porekel, ki jih vodijo organizacije za živinorejo, odobrene v skladu z zakonom, ki ureja živinorejo.

19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija

- GEN_SOR: dopolnitev seznama avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin;
- GEN_SEME: nova zahteva, namenjena semenski pridelavi avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin;
- vstop v operacijo je mogoč do konca programskega obdobja (2015–2020).

Upravičencem, ki so v letu 2015 vstopili v ukrep KOPOP z določeno zahtevo oz. operacijo, s prvo spremembo PRP 2014–2020 pa je prišlo do spremembe pogojev za izvajanje te zahteve oz. operacije, se prevzete obveznosti za leto 2016 in za preostali čas trajanja obveznosti prilagodijo tem spremembam.

7 POVZETEK DRUGIH SPREMEMB UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020

Drugo spremembo PRP 2014–2020 je Evropska komisija potrdila z Izvedbenim sklepom Komisije št. C(2016)8717 z dne 13. 12. 2016 o odobritvi spremembe programa razvoja podeželja za Slovenijo za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in spremembi Izvedbenega sklepa C(2015)849.

Splošni pogoji

- Upravičenec mora v prvih treh letih trajanja obveznosti najmanj enkrat uporabiti storitev svetovanja, v okviru katere se mu svetuje glede pogojev in zahtev ter pravilnega izvajanja prevzetih kmetijsko okoljsko podnebnih obveznosti, razen če je v ukrep KOPOP vstopil v letu 2015, ko mora storitev svetovanja uporabiti najmanj enkrat v prvih štirih letih trajanja obveznosti.

1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo

- POZ_KOL, POZ_FFSV: ni sprememb.
- POZ_NMIN: praha ali kmetijska rastlina, ki je upravičena do plačil iz predpisa, ki ureja sheme neposrednih plačil, vendar zanjo ni mogoče uveljavljati plačila za zahtevo POZ_NMIN, se lahko vključi v zahtevo POZ_NMIN, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičena.

- POZ_NIZI, POZ_FFSM, POZ_MEHZ, POZ_KONZ: v določenih primerih se lahko izvajajo na delu GERK.
- POZ_POD: pred podoravanjem je dovoljeno spravilo semena pri vseh posevkih, pri katerih tehnologija pridelave omogoča, da ostane večji del rastlinskih ostankov za podor na njivi.
- POZ_ZEL: večletna kmetijska rastlina, ki je v tekočem letu prijavljena kot glavni posevek, se v tekočem letu lahko vključi v izbirno zahtevo POZ_ZEL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu upravičena.
- POZ_NEP: dopolnitev seznama neprezimnih medonosnih rastlin.

2. Hmeljarstvo
- HML_POKT, HML_NMIN, HML_NIZI, HML_KOMP, HML_BIOV: ni sprememb.

3. Sadjarstvo
- SAD_VABE, SAD_EKGN, SAD_KONF, SAD_MEHZ, SAD_POKT: ni sprememb.

4. Vinogradništvo
- VIN_VABE, VIN_EKGN, VIN_MEHZ, VIN_INSK, VIN_POKT, VIN_MEDV: ni sprememb.

5. Trajno travinje I
- TRZ_I_NPAS, TRZ_I_NIZI, TRZ_I_MRVA, TRZ_I_OSIL: ni sprememb.

6. Trajno travinje II
- TRZ_II_OSIL: v določenih primerih se lahko izvaja na delu GERK.
- TRZ_II_NPAS, TRZ_II_NIZI: ni sprememb.

7. Posebni travišči habitati
- HAB_KOS: obvezno spravilo travinja, če se izvaja košnja, preveritev, ali je bilo v primeru košnje opravljeno spravilo travinja.
- HAB_ORGG, HAB_MRVA: ni sprememb.
- HAB_NPAS: obvezno spravilo travinja s površine nepokošenega pasu, preveritev, ali je bilo opravljeno spravilo travinja.

8. Travišči habitati metuljev
- MET_KOS: obvezno spravilo travinja, če se izvaja košnja, preveritev, ali je bilo v primeru košnje opravljeno spravilo travinja.
- MET_NPAS: obvezno spravilo travinja s površine nepokošenega pasu, preveritev, ali je bilo opravljeno spravilo travinja.
- MET_MRVA: ni sprememb.

9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov
- VTR_KOS: obvezno spravilo travinja, preveritev, ali je bilo opravljeno spravilo travinja.
- VTR_NPAS: obvezno spravilo travinja s površine nepokošenega pasu, preveritev, ali je bilo opravljeno spravilo travinja.

10. Steljniki
- operacija predstavlja samostojno zahtevo – STE_KOS.
- STE_KOS: sprememba pogojev za izvajanje (mozaična košnja, vsako leto se del travnika pusti nepokošen).
- STE_NPAS: zahteva se črta.

11. Vodni viri
- VOD_ZEL: večletna kmetijska rastlina, ki je v tekočem letu prijavljena kot glavni posevek, se v tekočem letu lahko vključi v izbirno zahtevo VOD_ZEL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu upravičena.
- VOD_FFSV: praha ali kmetijska rastlina, ki je upravičena do plačil iz predpisa, ki ureja sheme neposrednih plačil, vendar zanjo ni mogoče uveljavljati plačila za zahtevo VOD_FFSV, se lahko vključi v zahtevo VOD_FFSV, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičena.

- VOD_POD: pred podoravanjem je dovoljeno spravilo semena pri vseh posevkih, pri katerih tehnologija pridelave omogoča, da ostane večji del rastlinskih ostankov za podor na njivi.
- VOD_NEP: dopolnitev seznama neprezimnih medonosnih rastlin.

12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov
- KRA_S50: ni sprememb.

13. Grbinasti travniki
- KRA_GRB: ni sprememb.

14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri
- KRA_OGRM, KRA_VARPA, KRA_VARPP: ni sprememb.

15. Planinska paša
- KRA_CRED, KRA_PAST: ni sprememb.

16. Visokodebelni travniški sadovnjaki
- KRA_VTSA: natančnejša opredelitev zgornje meje gostote dreves/ha (od najmanj 50 do največ 200 dreves/ha).

17. Ohranjanje mejic
- KRA_MEJ: sprememba pogojev za izvajanje, ukinitev obveznosti analize tal in gnojilnih načrtov.

18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje
- GEN_PAS: spremembe v zvezi z izločitvami in nadomestitvami živali.

19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija
- Med trajanjem petletne obveznosti se vrste in sorte avtohtonih in tradicionalnih kmetijskih rastlin v tekočem letu in med leti lahko zamenjajo.
- GEN_SOR: ni sprememb.
- GEN_SEME: plačilo namesto 60 % krije 100 % dodatnih stroškov in izgubljenega prihodka, sprememba dokazil o sortni pristnosti semenskega posevka oz. nasada.

Upravičencem, ki so v letih 2015 in 2016 vstopili v ukrep KOPOP z določeno zahtevo oz. operacijo, z drugo spremembo PRP 2014–2020 pa je prišlo do spremembe pogojev za izvajanje te zahteve oz. operacije, se prevzete obveznosti za leto 2017 in za preostali čas trajanja obveznosti prilagodijo tem spremembam.

8 POVZETEK TRETJIH SPREMEMB UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020

Tretjo spremembo PRP 2014–2020 je Evropska komisija potrdila z Izvedbenim sklepom Komisije št. C(2017) 7523 z dne 8. 11. 2017 o odobritvi spremembe programa razvoja podeželja za Slovenijo za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja CCI 2014SI06RDNP001.

Navzkrižna skladnost
- Uskladitev zahteve DKOS 5: Minimalno upravljanje zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih (pred spremembo: »Na pretežnem delu kmetijskih zemljišča ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.«, po spremembi: »Na kmetijskih površinah ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.«) pri zahtevah POZ_KONZ, SAD_POKT, VIN_POKT in VIN_MEDV.

Minimalna aktivnost
- Uskladitev zahteve glede minimalne aktivnosti pri zahtevah SAD_POKT, VIN_POKT in VIN_MEDV (tehnični popravek).

Pogoji upravičenosti
- PA mora biti izdelan najpozneje na dan oddaje zahtevka za ukrep KOPOP. Z oddajo tega zahtevka se konča tudi izdelava PA.

Splošni pogoji

- Ni sprememb.

Svetovanje

- Poenotenje navedbe pogoja glede uporabe storitve svetovanja v relevantnih poglavjih PRP 2014–2020 (tehnični popravek).

1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo

- POZ_KOL, POZ_FFSV: ni sprememb.
- POZ_NMIN: črtanje določbe, da analize lahko izdelajo le institucije, pristojne za izdelavo analiz.
- POZ_NIZI, POZ_FFSM, POZ_MEHZ, POZ_KONZ, POZ_POD, POZ_ZEL, POZ_NEP.

2. Hmeljarstvo

- HML_POKT: ni sprememb.
- HML_NMIN: črtanje določbe, da analize lahko izdelajo le institucije, pristojne za izdelavo analiz.
- HML_NIZI, HML_KOMP, HML_BIOV: ni sprememb.

3. Sadjarstvo

- SAD_VABE, SAD_EKGN, SAD_KONF, SAD_MEHZ, SAD_POKT: ni sprememb.

4. Vinogradništvo

- VIN_VABE, VIN_EKGN, VIN_MEHZ, VIN_INSK: ni sprememb.
- VIN_POKT: poenotenje naslova zahteve v relevantnih poglavjih PRP 2014–2020 (tehnični popravek).
- VIN_MEDV: ni sprememb.

5. Trajno travinje I

- TRZ_I_NPAS, TRZ_I_NIZI, TRZ_I_MRVA, TRZ_I_OSIL: ni sprememb.

6. Trajno travinje II

- TRZ_II_OSIL, TRZ_II_NPAS, TRZ_II_NIZI: ni sprememb.

7. Posebni travišči habitati

- HAB_KOS: sprememba datumov prepovedi košnje/paše glede na območja (5 datumov v razponu od 20. 5. do 30. 6. tekočega leta), uvedba plačila za mokrotne travnike;
- HAB_ORGG: uvedba dveh plačil na območjih mokrotnih travnikov – za omejitev ali opustitev gnojenja z dušikom iz organskih gnojil;
- HAB_MRVA: ni sprememb.
- HAB_NPAS: sprememba datumov košnje nepokošenega pasu v naslednjem letu (datumi določeni glede na območja, kot pri zahtevi HAB_KOS).
- Sprememba predpisane obtežbe pri vseh zahtevah (pred spremembo: 0,2 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin, po spremembi: 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha kmetijskih površin).

8. Travišči habitati metuljev

- MET_KOS, MET_NPAS, MET_MRVA: ni sprememb.

9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov

- VTR_KOS, VTR_NPAS: ni sprememb.

10. Steljniki

- Ni sprememb.

11. Vodni viri

- VOD_ZEL, VOD_FFSV, VOD_POD, VOD_NEP: ni sprememb.

12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov

- KRA_S50: ni sprememb.

13. Grbinasti travniki
- KRA_GRB: ni sprememb.

14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri
- KRA_OGRM, KRA_VARPA, KRA_VARPP: ni sprememb.

15. Planinska paša
- KRA_CRED, KRA_PAST: ni sprememb.

16. Visokodebelni travniški sadovnjaki
- KRA_VTSA: ni sprememb.

17. Ohranjanje mejic
- KRA_MEJ: ni sprememb.

18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje
- GEN_PAS: spremembe v zvezi z izločitvami in nadomestitvami živali.

19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija
- GEN_SOR: sprememba v zvezi z dokazili o ustreznosti sort kmetijskih rastlin;
- GEN_SEME: ni sprememb.

Upravičencem, ki so v letu 2017 vstopili v ukrep KOPOP z določeno zahtevo oz. operacijo, s tretjo spremembo PRP 2014–2020 pa je prišlo do spremembe pogojev za izvajanje te zahteve oz. operacije, se prevzete obveznosti za leto 2018 in za preostali čas trajanja obveznosti prilagodijo tem spremembam.

9 POVZETEK ČETRTE SPREMEMBE UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020

Četrta sprememba ukrepa KOPOP je bila vključena v peto spremembo PRP 2014–2020, ki jo je Evropska komisija potrdila z Izvedbenim sklepom Komisije št. C(2018) 6959 z dne 17. 10. 2018 o odobritvi spremembe programa razvoja podeželja za Slovenijo za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in spremembi Izvedbenega sklepa C(2015) 849 z dne 13. februarja 2015 CCI 2014SI06RDNP001.

Navzkrižna skladnost
- Ni sprememb.

Minimalna aktivnost
- Ni sprememb.

Pogoji upravičenosti
- Ni sprememb.

Splošni pogoji
- Ni sprememb.

Svetovanje
- Ni sprememb.

1. Poljedelstvo in zelenjadarstvo
- POZ_KOL, POZ_FFSV, POZ_NMIN, POZ_NIZI, POZ_FFSM, POZ_MEHZ, POZ_KONZ, POZ_POD, POZ_ZEL, POZ_NEP: ni sprememb.

2. Hmeljarstvo
- HML_POKT, HML_NMIN, HML_NIZI, HML_KOMP, HML_BIOV: ni sprememb.

3. Sadjarstvo
- SAD_VABE, SAD_EKGN, SAD_KONF, SAD_MEHZ, SAD_POKT: ni sprememb.

4. Vinogradništvo
- VIN_VABE, VIN_EKGN, VIN_MEHZ, VIN_INSK, VIN_POKT, VIN_MEDV: ni sprememb.

5. Trajno travinje I
- TRZ_I_NPAS, TRZ_I_NIZI, TRZ_I_MRVA, TRZ_I_OSIL: ni sprememb.

6. Trajno travinje II
- TRZ_II_OSIL, TRZ_II_NPAS, TRZ_II_NIZI: ni sprememb.

7. Posebni travišči habitati
- HAB_KOS, HAB_ORGG, HAB_MRVA, HAB_NPAS: ni sprememb.

8. Travišči habitati metuljev
- MET_KOS, MET_NPAS, MET_MRVA: ni sprememb.

9. Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov
- VTR_KOS, VTR_NPAS: ni sprememb.

10. Steljniki
- Ni sprememb.

11. Vodni viri
- VOD_ZEL, VOD_FFSV, VOD_POD, VOD_NEP: ni sprememb.

12. Ohranjanje habitatov strmih travnikov
- KRA_S50: ni sprememb.

13. Grbinasti travniki
- KRA_GRB: ni sprememb.

14. Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri
- KRA_OGRM, KRA_VARPA, KRA_VARPP: ni sprememb.

15. Planinska paša
- KRA_CRED, KRA_PAST: ni sprememb.

16. Visokodebelni travniški sadovnjaki
- KRA_VTSA: ni sprememb.

17. Ohranjanje mejic
- KRA_MEJ: ni sprememb.

18. Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje
- GEN_PAS: novi vstopi mogoči v letih 2019–2020.

19. Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija
- GEN_SOR: ni sprememb;
- GEN_SEME: ni sprememb.

10 POVZETEK ŠESTE IN SEDME SPREMEMBE UKREPA KOPOP V OKVIRU PRP 2014–2020

Sprememb pri ukrepu KOPOP ni bilo.

11 KORISTNE POVEZAVE

11.1 INSTITUCIJE

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
- Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
- Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Agencija Republike Slovenije za okolje
- Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
- Direkcija Republike Slovenije za vode
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
- Sindikat kmetov Slovenije
- Zavod za gozdove Slovenije
- Čebelarska zveza Slovenije
- Zadružna zveza Slovenije
- Kmetijski inštitut Slovenije
- Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta – Oddelek za agronomijo, Oddelek za zootehniko
- Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede
- Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)
- Evropska komisija – Generalni direktorat Kmetijstvo in razvoj podeželja, Generalni direktorat Okolje

11.2 PREDPISI

- Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije
- Zakonodaja Evropske unije

11.3 APLIKACIJE

- Oddaja zbirne vloge za leto 2021
- Javni pregledovalnik grafičnih podatkov MKGP
- Slovenski informacijski sistem za varstvo rastlin (FITO-INFO)
- Registrirana fitofarmacevtska sredstva

11.4 PRP 2014–2020

- PRP 2014–2020
- Mreža za podeželje
- Knjižnica (navodila, članki, priročniki, brošure, …)

ZABELEŽKE

INFORMACIJE O UKREPU KOPOP

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
Dunajska 160, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 580 77 92
Telefaks: (01) 478 92 06
E-pošta: aktrp@gov.si
Splet: https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/agencija-za-kmetijske-trge-in-razvoj-podezelja/

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska 22, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 478 90 00
Telefaks: (01) 478 90 21
E-pošta: gp.mkgp@gov.si
Splet: https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 513 66 00
Telefaks: (01) 513 66 50
E-pošta: kgzs@kgzs.si
Splet: www.kgzs.si

Kmetijsko gozdarski zavod Celje
Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje
Telefon: (03) 425 55 15
Telefaks: (03) 425 55 30
E-pošta: tatjana.pevec@ce.kgzs.si
Splet: www.kmetijskizavod-celje.si

Kmetijsko gozdarski zavod Kranj
Cesta Iva Slavca 1, 4000 Kranj
Telefon: (04) 280 46 35
Telefaks: (04) 280 46 12
E-pošta: tomaz.cor@kr.kgzs.si
Splet: www.kgz-kranj.si

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana
Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 513 07 00
Telefaks: (01) 513 07 41
E-pošta: tajnistvo@lj.kgzs.si
Splet: www.lj.kgzs.si

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor
Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
Telefon: (02) 228 49 48, (02) 228 49 49
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si
Splet: www.kmetijski-zavod.si

Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota
Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota
Telefon: (02) 539 14 17
Telefaks: (02) 521 14 91
E-pošta: metka.barbaric@gov.si
Splet: www.kgzs-ms.si

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica
Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica
Telefon: (05) 335 12 00
Telefaks: (05) 335 12 60
E-pošta: info@go.kgzs.si
Splet: www.kmetijskizavod-ng.si

Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto
Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
Telefon: (07) 373 05 70
Telefaks: (07) 373 05 90
E-pošta: kgzs.zavod-nm@gov.si
Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj
Ormoška 28, 2250 Ptuj
Telefon: (02) 749 36 10
Telefaks: (02) 749 36 20
E-pošta: tajnistvo@kgz-ptuj.si
Splet: www.kgz-ptuj.si

Marec 2021